WIJ WILLEM-ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van
houdende regels met betrekking tot de goede werking van het chartale betalingsverkeer (Besluit chartaal betalingsverkeer) [KetenID WGK027556]

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van [• datum], [• kenmerk], directie Financiële Markten;
Gelet op de artikelen 1:81, tweede lid, 3:267k, tweede, vierde en vijfde lid, 3:267m, eerste en derde lid, en 3:267o, derde lid, van de Wet op het financieel toezicht en de artikelen 9i, tweede lid, 9j, tweede lid, 9k, tweede lid, 9l, vierde lid, 9m, derde lid, en 9q, derde lid, juncto 9c, derde lid, van de Bankwet 1998;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [•…], nr. [•…]);
Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van [• datum], [• kenmerk], directie Financiële Markten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§1. Begripsbepaling

Artikel 1. Begripsbepaling

In dit besluit wordt verstaan onder *chartale basisinfrastructuur*: de chartale basisinfrastructuur, bedoeld in artikel 3:267k van de Wet op het financieel toezicht.

§2. Chartale basisinfrastructuur

Artikel 2. Begripsbepalingen

In deze paragraaf wordt verstaan onder:
circulatiemunten: de euromunten, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van Verordening (EU) nr. 729/2014 van de Raad van 24 juni 2014 over de denominaties en technische specificaties van voor circulatie bestemde euromuntstukken;
voorziening: een voorziening van de chartale basisinfrastructuur, bedoeld in artikel 3:267k, tweede lid, van de wet;
wet: Wet op het financieel toezicht.

Artikel 3. Afstanden

1. De afstanden genoemd in deze paragraaf worden gemeten over de weg.
2. De afstand naar een betaalrekeninghouder of winkel wordt gemeten vanaf het zwaartepunt van diens postcode-6-gebied.

Artikel 4. Soorten voorzieningen

De chartale basisinfrastructuur bestaat uit de volgende soorten voorzieningen:
a. voorzieningen voor het opnemen van eurobankbiljetten;
b. voorzieningen voor het onverpakt storten van eurobankbiljetten;
c. voorzieningen voor het verpakt storten van eurobankbiljetten;
d. voorzieningen voor het opnemen van euromunten;
e. voorzieningen voor het storten van euromunten.

Artikel 5. Plaatsing en herkenbaarheid

1. Een voorziening bevindt zich op een voor het publiek toegankelijke plaats.
2. Een voorziening is door haar uiterlijke kenmerken duidelijk herkenbaar als onderdeel van de chartale basisinfrastructuur.

Artikel 6. Functionaliteit

1. Een voorziening is te gebruiken met de betaalinstrumenten die aan de toonbank het meest gangbaar zijn.
2. Een voorziening voor het opnemen van eurobankbiljetten of euromunten biedt de gebruiker keuze in de op te nemen denominaties.

Artikel 7. Denominaties

1. Ten minste tien procent van de voorzieningen voor het opnemen van eurobankbiljetten biedt de mogelijkheid om bankbiljetten van vijf euro op te nemen.
2. Een voorziening voor het storten van eurobankbiljetten accepteert alle eurobankbiljetten met de hoedanigheid van wettig be taalmiddel.
3. Een voorziening voor het opnemen van euromunten biedt circulatiemunten in de denominaties die in het Nederlandse betalingsverkeer algemeen gebruikt worden.
4. Een voorziening voor het storten van euromunten accepteert circulatiemunten in alle denominaties.

Artikel 8. Capaciteit

1. De chartale basisinfrastructuur omvat ten minste achtendertighonderdvijftig voorzieningen voor het opnemen van eurobankbiljetten.
2. Een voorziening voor het opnemen van eurobankbiljetten heeft een capaciteit van ten minste zesduizend bankbiljetten.

Artikel 9. Ontheffing

De Nederlandsche Bank kan op aanvraag geheel of gedeeltelijk ontheffing verlenen van de artikelen 6 en 8, mits grootschalige storingen in het girale betalingsverkeer voldoende kunnen worden opgevangen en de goede dienstverlening aan klanten voldoende gewaarborgd is. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

Artikel 10. Landelijke dekking

1. Ten minste het hierna genoemde percentage van de in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders heeft binnen de hierna genoemde afstand toegang tot de volgende voorzieningen:
a. opnemen van eurobankbiljetten: 99% binnen 5 kilometer;
b. onverpakt storten van eurobankbiljetten: 92,9% binnen 5 kilometer;
c. storten van euromunten: 95% binnen 10 kilometer.
2. Ten minste het hierna genoemde percentage van de Nederlandse winkels heeft binnen de hierna genoemde afstand toegang tot de volgende voorzieningen:
a. verpakt storten van eurobankbiljetten: 98,5% binnen 10 kilometer;
b. opnemen van euromunten: 90% binnen 10 kilometer.

Artikel 11. Aanvullende dekkingsnorm

Binnen de 100 grootste bevolkingskernen heeft ten minste het hierna genoemde percentage van de in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders binnen de hierna genoemde afstand toegang tot de volgende voorzieningen:
a. opnemen van eurobankbiljetten: 94,0% binnen 1,5 kilometer;
b. onverpakt storten van eurobankbiljetten: 94,3% binnen 2,5 kilometer.

Artikel 12. Beschikbaarheid

1. De locaties met een of meerdere voorzieningen van het hierna genoemde soort zijn gemiddeld en per maand ten minste het volgende percentage van hun gebruikelijke openingstijden in gebruik:
a. voor het opnemen van eurobankbiljetten: 97,5%;
b. voor het opnemen van eurobankbiljetten zonder gelijkwaardige voorziening binnen 5 kilometer: 98%;
c. voor het onverpakt storten van eurobankbiljetten: 96%;
d. voor het verpakt storten van eurobankbiljetten: 98%;
e. voor het opnemen van euromunten: 98%;
f. voor het storten van euromunten: 96,5%.
2. Voor de berekening van de in het eerste lid bedoelde percentages blijft een locatie buiten beschouwing voor zover het feit dat de voorziening op de locatie niet in gebruik is, niet aan de bank of banken, bedoeld in artikel 3:267k, eerste lid, van de wet, kan worden verweten.

Artikel 13. Tariefstelling

Een bank zorgt ervoor dat aan haar in Nederland wonende of gevestigde betaalrekeninghouders geen tarieven in rekening worden gebracht voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur die:
a. hoger zijn dan de maxima in dit besluit of dan het nultarief, bedoeld in artikel 3:267m, tweede lid, van de wet; of
b. die een andere tariefgrondslag hebben dan die genoemd in de artikelen 15 of 16.

Artikel 14. Indexatie

De bedragen in de artikelen 15 en 16 worden jaarlijks bij ministeriële regeling gewijzigd voor zover de consumentenprijsindex daartoe aanleiding geeft.

Artikel 15. Maximumtarieven opnemen van eurobankbiljetten en onverpakt storten van eurobankbiljetten en euromunten

1. Een bank rekent ten hoogste € 0,66 per transactie voor het opnemen van eurobankbiljetten.
2. Een bank rekent ten hoogste 0,30% van het gestorte bedrag voor het onverpakt storten van eurobankbiljetten.
3. Een bank rekent ten hoogste € 0,008 per euromunt voor het storten van euromunten.
4. Dit artikel is niet van toepassing op dienstverlening aan:
a. particuliere betaalrekeninghouders;
b. kerkgenootschappen als bedoeld in artikel 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek; en
c. stichtingen en verenigingen die een algemeen nut beogende instelling als bedoeld in artikel 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen zijn.

Artikel 16. Maximumtarieven opnemen van euromunten en verpakt storten van eurobankbiljetten

1. Een bank rekent ten hoogste € 0,50 per rol euromunten voor het opnemen van euromunten.
2. Een bank rekent ten hoogste € 5,80 per transactie en € 0,055 per biljet voor het verpakt storten van eurobankbiljetten.

Artikel 17. Voorwaarden aan de dienstverlening

1. Een bank stelt geen beperkingen aan het gebruik van de chartale basisinfrastructuur, tenzij de beperking is gerechtvaardigd door:
a. de technische beperkingen van de voorziening;
b. het voorkomen van frauduleuze transacties; of
c. een wettelijke plicht van de bank.
2. Een bank stelt haar betaalrekeninghouders in staat om de voorzieningen te gebruiken met de betaalinstrumenten die aan de toonbank het meest gangbaar zijn.
3. Het is een bank toegestaan om het gebruik van voorzieningen voor het verpakt storten van eurobankbiljetten enkel open te stellen voor zakelijke betaalrekeninghouders die daarvoor een aparte overeenkomst sluiten.
4. Een bank verstrekt aan haar betaalrekeninghouders geen financiële of andersoortige prikkels die tot doel of gevolg hebben dat de betaalrekeninghouders minder of geen chartale diensten afnemen.
5. Dit artikel geldt alleen ten aanzien van in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders.

Artikel 18. Periodieke informatieverstrekking

1. Een bank verstrekt aan de Nederlandsche Bank gegevens in overeenstemming met de tabel.
2. De Nederlandsche Bank stelt regels met betrekking tot:
a. de wijze waarop de gegevens worden verstrekt;
b. de mate van detaillering van de gegevens, met dien verstande dat deze geen uitbreiding van de inhoud omvatten;
c. de te hanteren eenheden en afronding.

3. De Nederlandsche Bank kan modellen vaststellen voor de verstrekking van de gegevens.

	Verstrekker	**Inhoud**	**Periodiciteit en termijn**
a.	Een of meerdere banken waarop artikel 3:267k, eerste lid, van de wet van toepassing is	Voor elke voorziening: a. de functionaliteit; b. de capaciteit; c. de locatie; d. de openingstijden; voor elke voorziening voor het opnemen van eurobankbiljetten: e. de aangeboden denominaties.	Maandelijks, uiterlijk de twintigste dag van de maand, over de situatie op de eerste dag van die maand.
b.	Een of meerdere banken waarop artikel 3:267k, eerste lid, van de wet van toepassing is	Voor elke soort voorziening: a. de bereikbaarheid; voor alle locaties van een soort voorziening: b. de beschikbaarheid; voor elke voorziening: c. de beschikbaarheid.	Maandelijks, uiterlijk de twintigste dag van de maand, over de voorafgaande maand.
c.	Een bank waarop artikel 3:267l, eerste, tweede of derde lid, van toepassing is	Voor elk aangeboden betaalrekeningpakket: a. de tarieven en limieten voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur; b. overige voorwaarden voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur.	Jaarlijks, uiterlijk op 31 januari, over de situatie op 1 januari. Onverwijld bij aanpassing.

§3. Geldtransport

Artikel 19. Begripsbepaling

In deze paragraaf wordt verstaan onder *wet*: Bankwet 1998.

Artikel 20. Uitsplitsing jaarlijkse kennisgeving

De kennisgeving, bedoeld in artikel 9i, eerste lid, van de wet, bevat een uitsplitsing:
a. naar de eerste twee cijfers van de postcode van de locatie; en
b. naar het soort unieke locatie, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen:
1°. een voorziening die onderdeel uitmaakt van de chartale basisinfrastructuur;
2°. een geldautomaat die geen onderdeel uitmaakt van de chartale basisinfrastructuur;
3°. een ruimte voor detailhandel of dienstverrichting; en
4°. een overige locatie.

Artikel 21. Sectorale drempel

Een geldtransportonderneming behaalt de drempel, bedoeld in artikel 9j, eerste lid, onderdeel b, van de wet als zij ten minste 30 procent van de unieke locaties met een voorziening die onderdeel uitmaakt van de chartale basisinfrastructuur als bedoeld in artikel 20, onderdeel a, subonderdeel 1°, heeft bediend.

Artikel 22. Halfjaarlijkse rapportage

1. De peildatum van de rapportage, bedoeld in artikel 9k, eerste lid, van de wet, is 30 juni of 31 december.
2. De rapportage wordt zo spoedig mogelijk na de peildatum verstrekt, maar uiterlijk drie maanden daarna.
3. De rapportage bevat, over de situatie op de peildatum:
a. de belangrijkste statistieken over de bedrijfsactiviteiten, het personeel en de voertuigen;
b. relevante financiële gegevens over de onderneming, waaronder haar financieringsbronnen en de daartoe aangegane overeenkomsten;
c. de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemde vermogen alsmede tussen het eigen vermogen en het totale vermogen van de onderneming; en
d. een beschrijving van de andere handelingen of activiteiten van de onderneming dan de werkzaamheden die zien op of verband houden met het transport van eurobankbiljetten of euromunten.
4. Over de zes maanden voorafgaand aan de peildatum bevat de rapportage, voor zover van toepassing, informatie over:
a. relevante ontwikkelingen in de klantenportefeuille;
b. de uitvoering van voornemens als bedoeld in artikel 9l, eerste lid, van de wet;
c. voorstellen tot wijziging van een overeenkomst met een klant of leverancier die meer dan 10 procent van de omzet onderscheidenlijk de kosten van de onderneming uitmaken;
d. overige ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden waartoe de onderneming zich heeft verbonden;
e. klachten en incidenten over de chartale dienstverlening; en
f. de tarieven voor de chartale diensten.
5. Over de zes maanden volgend op de peildatum bevat de rapportage, voor zover van toepassing, informatie over:
a. de financiële prognose van de onderneming, waaronder in ieder geval de financieringsbehoefte, de verwachte kosten en opbrengsten en werkkapitaal;
b. een voorziene wijziging van 10 procent of meer in een van de verhoudingen, bedoeld in het derde lid, onderdeel b; en
c. overige ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden waartoe de onderneming zich heeft verbonden, waaronder voorgenomen investeringen en relevante ontwikkelingen in de klantenportefeuille.

Artikel 23. Wijzigingen met substantiële impact

De kennisgeving, bedoeld in artikel 9l, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval gedaan in de volgende gevallen:
a. een wijziging van het personeelsbestand of het aantal voertuigen van ten minste vijf procent;
b. een afname van het aantal geldverwerkingscentra of bedrijfsgebouwen ten behoeve van dienstverlening in Nederland;

c. een substantiële wijziging in de IT-infrastructuur;
d. een substantiële wijziging in de winstgevendheid, met name wanneer die aanleiding kan vormen voor maatregelen in de bedrijfsvoering.

Artikel 24. Inhoud afwikkelingsplan

Het afwikkelingsplan, bedoeld in artikel 9m van de wet, bevat ten minste:
a. een overzicht van de relevante processen, producten, activiteiten en projecten van de onderneming, alsmede de noodzakelijke contracten en bedrijfsmiddelen voor de voortzetting van de geldtransportactiviteiten in Nederland;
b. een inschatting van de relevante belanghebbenden;
c. uitgewerkte en reële afwikkelingsscenario's, waaronder faillissement, overname, vrijwillige terugtreding, en het afsplitsen van organisatieonderdelen;
d. de inrichting van het besluitvormingsproces tot afwikkeling;
e. plannen voor de continuïteit van de dienstverlening, het besluitvormingsproces, de financiële continuïteit, en de communicatie tijdens het afwikkelingsproces.

Artikel 25. Boetehoogte

1. Het basisbedrag van de bestuurlijke boete, bedoeld in artikel 9q, tweede lid, van de wet, bedraagt:
a. voor overtreding van de artikelen 9i en 9k tot en met 9n van de wet en van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht: de helft van het bedrag dat is vastgesteld voor de vijfde categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht;
b. voor overtreding van artikel 9o van de wet: een kwart van het bedrag dat is vastgesteld voor de vijfde categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht;
2. De Nederlandsche Bank N.V. kan het basisbedrag met ten hoogste 100 procent verlagen of met ten hoogste 50 procent verhogen, indien de ernst of de duur van de overtreding een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.
3. De Nederlandsche Bank N.V. kan voorts het basisbedrag met ten hoogste 100 procent verlagen of met ten hoogste 50 procent verhogen, indien de mate van verwijtbaarheid van de overtreder een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.

Artikel 26. Draagkracht

1. De Nederlandsche Bank N.V. houdt bij het vaststellen van een bestuurlijke boete rekening met de draagkracht van de overtreder.
2. De Nederlandsche Bank N.V. kan op basis van het eerste lid de op te leggen bestuurlijke boete verlagen met maximaal 100 procent.

§4. Wijzigingen en slotbepalingen

Artikel 27. Wijziging Besluit bestuurlijke boetes financiële sector

In artikel 10 van het **Besluit bestuurlijke boetes financiële sector** worden in de opsomming van artikelen uit de Wet op het financieel toezicht in de numerieke volgorde de volgende artikelnummers met bijbehorende boetecategorieën ingevoegd:

3:267k	3
3:267l, eerste lid	3
3:267l, tweede en derde lid	2
3:267m	2
3:267n	1
3:267o	2
3:267p	2
4:71k	2

Artikel 28. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 29. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit chartaal betalingsverkeer.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Financiën,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

§ 1. Inleiding

Contant geld vervult belangrijke maatschappelijke functies en dient publieke belangen. Het is daarom van groot belang dat burgers en bedrijven contant geld kunnen blijven gebruiken. Contant geld draagt bij aan een inclusief betalingsverkeer en is een terugvaloptie bij grote storingen in het girale betalingsverkeer.

De Wet chartaal betalingsverkeer[1] draagt bij aan een toegankelijke en voor gebruikers betaalbare infrastructuur van contant geld, zodat de publieke belangen van contant geld geborgd worden. De wet en dit besluit hebben als doel om de inrichting en bekostiging van de chartale infrastructuur zo te organiseren dat op de langere termijn een maatschappelijk gewenst niveau van chartale dienstverlening wordt aangeboden. De wet verplicht banken om zorg te dragen voor een goed toegankelijke en voor gebruikers betaalbare chartale infrastructuur. Daarnaast worden ook regels gesteld om de continuïteitsrisico's in het geldtransport beter te mitigeren.[2]

De wet bevat grondslagen voor het stellen van nadere regels bij of krachtens algemene maatregel van bestuur. Hierdoor kan de wetgeving sneller meebewegen met ontwikkelingen in de maatschappij en de markt. Binnen het betalingsverkeer kunnen betaalgewoontes, onder andere door technologische ontwikkelingen, door de jaren heen veranderen. De nadere uitwerking van de delegatiegrondslagen volgt in dit besluit, om de wet- en regelgeving voor het chartale betalingsverkeer toekomstbestendig te houden.

In deze toelichting wordt eerst de aanleiding voor het besluit besproken (§ 2). Vervolgens wordt ingegaan op de hoofdlijnen van het besluit (§ 3), waarna de gevolgen (§ 4), de consequenties voor uitvoering, toezicht en handhaving (§ 5), de evaluatie (§ 6) en de resultaten van consultatie, advies en voorhang (§ 7). De volgorde van de artikelen sluit zoveel mogelijk aan bij de volgorde van de grondslagen in de wet waarop ze zijn gebaseerd.

§ 2. Aanleiding

De aanleiding voor de Wet chartaal betalingsverkeer wordt toegelicht in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.[3] Voordat de wet en dit besluit in werking traden, stelde het Convenant contant geld eisen aan de chartale keten. Dit convenant was in 2022 tot stand gekomen op initiatief van de Nederlandsche Bank (DNB) en was ondertekend door de belangrijkste partijen uit het chartale betalingsverkeer, te weten banken, Betaalvereniging Nederland, chartale dienstverleners en vertegenwoordigers van toonbankinstellingen en verschillende groepen consumenten.[4]

In het Convenant staan onderlinge afspraken met een looptijd van vijf jaar over de kwaliteit van de chartale dienstverlening, een inclusief en toegankelijk betalingsverkeer,

[1] Voluit: de Wet chartaal betalingsverkeer en aanpassing van het toepassingsbereik van het bonusplafond (Kamerstukken 36711). In deze toelichting wordt kortweg gesproken van de Wet chartaal betalingsverkeer of 'de wet'.
[2] Kamerstukken II 2022/23, 27863, nr. 137.
[3] Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 3.
[4] Bijlage bij Kamerstukken II 2021/22, 27863, nr. 100.

de dienstverlening en continuïteit van de chartale dienstverleners en veiligheid. Ook is in het Convenant overeengekomen dat de banken hun tarieven ten aanzien van contant geld niet meer laten stijgen dan de consumentenprijsindex en geen andere maatregelen treffen, zoals volumebeperkingen, waardoor het opnemen of storten van contant geld voor particuliere en zakelijke klanten duurder, of anderszins ontmoedigd of belemmerd wordt. De wet en het onderliggende besluit leggen een groot deel van deze afspraken wettelijk vast. Zo worden nadere eisen gesteld aan de chartale voorzieningen, worden bereikbaarheids- en beschikbaarheidsnormen vastgelegd en worden maximumtarieven geregeld die banken mogen rekenen voor het gebruik van de chartale infrastructuur.

In lijn met de motie-Flach zijn de eisen uit het Convenant als ondergrens gesteld.[5] Waar de eisen op besluitniveau zijn aangescherpt, is dit om te voorkomen dat de inclusiviteit of de storingsbestendigheid van het betalingsverkeer onder druk komt te staan. Vanuit de ervaring met de uitvoering en monitoring van het Convenant zijn sommige normen daarnaast anders geformuleerd. In deze toelichting wordt, waar nodig, aandacht besteed indien de regels in het besluit verschillen ten opzichte van de afspraken uit het Convenant.

In het Convenant was voorts neergelegd dat DNB en Brink's onderlinge afspraken maken om de continuïteit van de dienstverlening door Brink's te borgen. Die afspraken zijn in 2022 tot stand gekomen en vastgelegd in een *living will*-overeenkomst tussen beide partijen. De wet voorziet de afgesproken (informatie)verplichtingen van een wettelijke basis. De paragraaf over geldtransport is daarom mede geïnspireerd op deze overeenkomst.

§ 3. Hoofdlijnen

Dit besluit is onderverdeeld in een hoofdstuk over de chartale basisinfrastructuur en een hoofdstuk over de continuïteit van het geldtransport. De regels over de chartale basisinfrastructuur richten zich tot banken en zijn opgenomen in de Wet op het financieel toezicht (Wft). De regels over de continuïteit van het geldtransport zijn opgenomen in de Bankwet 1998.

3.1 Chartale basisinfrastructuur
De wet verplicht de grootste Nederlandse banken om zorg te dragen voor de chartale basisinfrastructuur. Alle banken met een noemenswaardig Nederlands klantenbestand worden verplicht om hun klanten in staat te stellen van die infrastructuur gebruik te maken, tegen gereguleerde tarieven en voorwaarden. Zo wordt voorkomen dat het gebruik van contant geld wordt ontmoedigd doordat banken de dienstverlening afbouwen of hoge tarieven voor opnames en stortingen rekenen en wordt invulling gegeven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van banken om de toegang tot het betalingsverkeer te borgen.

Voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur
De wet bepaalt dat de chartale basisinfrastructuur bestaat uit landelijk dekkende en adequate voorzieningen voor het opnemen en storten van contant geld.[6] Dit besluit stelt

[5] Kamerstukken II 2025/2026, 36711, nr. 29. Dat betekent overigens niet dat alle eisen uit het Convenant automatisch onderdeel zijn van dit besluit. Sommige eisen uit het Convenant lenen zich niet voor opname in een algemene maatregel van bestuur, bijvoorbeeld omdat zij slechts een inspanningsverplichting bevatten, waarbij bestuursrechtelijke handhaving niet op zijn plaats zou zijn. Zie in die zin ook Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 6, p. 3-4.
[6] Artikel 3:267k, eerste lid, Wet chartaal betalingsverkeer.

nadere regels over de voorzieningen waaruit de chartale basisinfrastructuur bestaat en de daaraan te stellen eisen. Momenteel valt bij een voorziening te denken aan een geldautomaat, maar dit kan in de toekomst ook een ander soort automaat, systeem of technologie omvatten. Ook een loket of balie kan tellen als voorziening, mits die aan de eisen uit dit besluit voldoet.

Soorten voorzieningen
De soorten voorzieningen bestaan uit voorzieningen voor het opnemen en storten van euromunten en eurobankbiljetten, waarbij het storten van bankbiljetten uiteenvalt in verpakt storten (via *sealbag*-automaten) en onverpakt storten (via *recyclers*). Het is mogelijk om in een automaat meerdere voorzieningen aan te bieden. Zo kan men via een recycler zowel bankbiljetten opnemen als (onverpakt) storten.

Plaatsing en herkenbaarheid
Het is belangrijk dat de voorzieningen voor het opnemen en storten van contant geld publiek toegankelijk zijn. Een publieke toegankelijke plaats wordt onder andere gekenmerkt door algemene toegang, binnen het openbare domein. Dat is bij een gevelvoorziening duidelijk, gezien deze zich aan de openbare weg bevindt. Soms staan voorzieningen ook in supermarkten of in kantoorgebouwen. Deze ruimtes zijn niet altijd publiek toegankelijk, bijvoorbeeld omdat de voorziening achter een toegangspoortje staat.

De eis dat voorzieningen op een publiek toegankelijke locatie staan, betekent niet dat de voorziening altijd en constant toegankelijk moet zijn. Het is niet redelijk om van winkels te verwachten dat zij open moeten blijven, omdat er een chartale voorziening aanwezig is. Deze voorzieningen gelden daarom ook als publiek toegankelijk mits de locatie ruime openingstijden heeft.

Locaties die niet voor iedereen vrij toegankelijk zijn, maar wel een brede maatschappelijke functie hebben, kunnen ook meetellen als 'publiek toegankelijk'. Te denken valt aan geldautomaten in asielzoekerscentra, bedrijfscampussen of pretparken. Daarbij moet worden gekeken naar het publiek belang van de geldautomaat op die plaats.

Het is onwenselijk dat er binnen een bepaalde omgeving alleen voorzieningen zijn geplaatst in winkels, waardoor er buiten de openingstijden van de winkels geen andere mogelijkheid bestaat om contant geld op te nemen. Om dit te voorkomen, wordt de plaatsing van voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur gemonitord door DNB.

Daarnaast is het ook van belang dat voorzieningen onmiddellijk herkenbaar zijn als onderdeel van de chartale basisinfrastructuur. De huidige Geldmaatautomaten hebben een opvallend en kenmerkend uiterlijk. Naast de duidelijke naamvoering en het logo, maakt de gele kleur dat de voorzieningen direct te herkennen en te onderscheiden zijn als onderdeel van het Geldmaatnetwerk.

Niet alle voorzieningen waar opnemen en storten van contant geld mogelijk is, maken onderdeel uit van de chartale basisinfrastructuur. Het dienstverleningsniveau en de tarieven van deze automaten worden door deze wetgeving niet gereguleerd.[7] Daarom is

[7] Onder meer omdat hun aanbieders een andere rol vervullen dan banken en omdat de automaten beperkt bijdragen aan de bereikbaarheid van contant geld. Zie pagina 45-46 van de memorie van toelichting bij de wet (Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 3).

het belangrijk dat voorzieningen die tot de chartale basisinfrastructuur behoren, een uniform en onderscheidend uiterlijk hebben. Hierdoor zou het voor de gebruiker direct duidelijk moeten zijn dat bij gebruik van de voorziening van Geldmaat de wettelijk vastgestelde voorwaarden en tarieven gelden.

Functionaliteit en denominaties
De gebruiker kan met de meest gangbare betaalinstrumenten bij elke voorziening van de chartale basisinfrastructuur terecht om contant geld op te nemen of te storten. De voorziening dient bijvoorbeeld elke in Nederland gangbare betaalkaart te accepteren, zonder daarbij een onderscheid te maken tussen de bank of uitgever van de betaalkaart. De universele acceptatie draagt bij aan een inclusief betalingsverkeer en de bereikbaarheid van contant geld.

Door technologische ontwikkelingen en veranderende gewoontes in het chartale betalingsverkeer kunnen betaalinstrumenten veranderen. Dit betekent dat de voorziening door de jaren heen aangepast kan worden aan de veranderende technologie en gewoontes. In de huidige tijd moet de voorziening bijvoorbeeld niet alleen de fysieke betaalkaart ondersteunen, maar ook de elektronische alternatieve vormen hiervan, zoals via wallets op de smartphone.

Een voorziening geeft de gebruiker een keuze over de op te nemen denominaties die in het Nederlandse betalingsverkeer algemeen gebruikt worden. Dat betekent dat er verschillende denominaties in de voorziening aanwezig moeten zijn en dat deze in een voldoende volume beschikbaar zijn. Zo blijven de verschillende denominaties ook voldoende in omloop. De bepaling laat onverlet dat een voorziening ook andere, minder gangbare denominaties mag aanbieden.

Een aanscherping ten opzichte van het Convenant is dat tien procent van de voorzieningen de mogelijkheid moet bieden om 5-eurobiljetten op te nemen. Onder het Convenant is dat vijf procent van de automaten. Het gaat dus om een verdubbeling van het aantal automaten met 5-eurobiljetten. Deze verdubbeling is nodig om de efficiëntie van het betalingsverkeer te verhogen. Winkeliers en andere toonbankinstellingen hebben veelvuldig 5-eurobiljetten nodig om als wisselgeld te dienen. Als meer automaten deze biljetten aanbieden, kunnen winkeliers hier gemakkelijk aan komen. Ook zullen meer consumenten de biljetten hebben, zodat zij gepaster kunnen betalen.

Uitgangspunt is dat de voorziening aansluit bij de betaalgewoontes en behoeftes van de gebruikers in Nederland. Dat heeft tot gevolg dat euromunten van 0,01 en 0,02 eurocent niet hoeven te worden uitgegeven. Hoewel deze munten wettig betaalmiddel blijven worden in Nederland bedragen al lange tijd afgerond naar 0,05 eurocent.

Voor stortvoorzieningen gelden strengere eisen: hier moeten alle circulatiemunten[8] en eurobankbiljetten met de status van wettig betaalmiddel worden geaccepteerd. Omdat de munten wettig betaalmiddel blijven, moeten stortvoorzieningen ze wel accepteren. Voorzieningen moeten daarmee ook het 500-eurobiljet accepteren, ook al wordt dit biljet niet langer door het Eurosysteem uitgegeven. Muntstortvoorzieningen moeten ook 1- en 2-centmunten accepteren.

[8] Dit geldt dus niet voor de gouden en zilveren munten voor verzamelaars (artikel 4, eerste lid, Muntwet). Die hebben wel de status van wettig betaalmiddel, maar zijn in de praktijk vooral verzamelobject.

Landelijke capaciteit
Om contant geld beschikbaar te houden, moeten er in Nederland voldoende voorzieningen zijn en moeten deze voorzieningen voldoende capaciteit hebben om eurobankbiljetten uit te geven aan de gebruiker. Zonder maatregelen is het denkbaar dat het aantal voorzieningen uit kostenoverwegingen wordt afgeschaald. Dat kan de bereikbaarheid van voorzieningen onder druk zetten met nadelige gevolgen voor de eerder beschreven maatschappelijke functies van contant geld. Ook kan dit afbreuk doen aan de terugvalfunctie van contant geld in geval van nood of crisis, omdat het overgebleven voorzieningennetwerk dan onvoldoende capaciteit biedt. Daarom bevat de chartale basisinfrastructuur ten minste 3.850 voorzieningen voor het opnemen van eurobankbiljetten, net als in het Convenant.

Voor het storten van contant geld en het opnemen van euromunten geldt geen norm voor een minimumaantal voorzieningen. In het Convenant is deze norm er wel. Omdat deze diensten niet noodzakelijk worden geacht voor de terugvalfunctie van contant geld is een aantallennorm niet vereist. Voor deze diensten worden – net als in het Convenant – wel bereikbaarheids- en beschikbaarheidseisen gesteld waarmee een goede toegang tot deze diensten geborgd blijft, en er tegelijkertijd ruimte blijft voor de banken om de chartale infrastructuur efficiënt in te richten.

Naast de landelijke aantallen worden ook eisen gesteld aan de capaciteit van een individuele biljetopnamevoorziening. Het is belangrijk dat een voorziening voldoende capaciteit heeft voor de uitgifte van verschillende denominaties. Daarom worden eisen gesteld aan de hoeveelheid bankbiljetten in de voorziening. Het capaciteitsvereiste van ten minste 6.000 bankbiljetten voor een opnamevoorziening voorkomt dat deze voorzieningen snel leeg raken, vooral in crisissituaties of als het pinverkeer uitvalt.

DNB krijgt de mogelijkheid om ontheffingen te verlenen van de eisen aan capaciteit en functionaliteit, om meer ruimte te bieden voor innovatieve voorzieningen. Te denken valt bijvoorbeeld aan kleinere geldautomaten zonder biljetkeuze die Geldmaat flexibel kan inzetten als ergens een storing optreedt. Aan de ontheffing kan DNB voorschriften verbinden, bijvoorbeeld om te borgen dat de doelen van het besluit voldoende worden bereikt.

Landelijke dekking
De bereikbaarheid van contant geld is onvoldoende gegarandeerd door enkel capaciteitsnormen te regelen. Er worden eisen gesteld aan de spreiding van de voorzieningen, om ervoor te zorgen dat voorzieningen binnen een acceptabele afstand bereikbaar zijn voor de gebruiker. Hiermee wordt voorkomen dat voorzieningen te veel geconcentreerd zijn op enkele plekken. De landelijke bereikbaarheidsnormen zorgen ervoor dat er voor elke gebruiker een voorziening in de buurt is. Het uitgangspunt is dat vrijwel elke Nederlander binnen vijf kilometer over de weg een voorziening kan vinden met de mogelijkheid om eurobankbiljetten op te nemen en af te storten.[9]

De vijfkilometernorm wordt gemeten over de weg, waaronder ook loop- en fietspaden, om zo dicht mogelijk bij de werkelijke afstand voor de gebruiker aan te sluiten. In het Convenant werd deze norm hemelsbreed berekend. Door de afstand over de weg te berekenen wordt rekening gehouden met barrières in het landschap, zoals een rivier of een spoorlijn.

[9] Het gaat om 99% van de Nederlandse inwoners indien de 5 kilometer over de weg wordt gemeten, en 99,7% bij een hemelsbrede afstand.

Het criterium 'landelijk dekkend' is ingevuld met bereikbaarheidsnormen die zijn bepaald op basis van berekeningen en advies van DNB. Net als in het Convenant wordt er onderscheid gemaakt tussen voorzieningen die voornamelijk door consumenten worden gebruikt, en voorzieningen voor zakelijk gebruik. De eerste categorie is gebaseerd op waar mensen wonen, de ander op waar winkels gevestigd zijn. Daarnaast zijn sommige normen gebaseerd op 5 kilometer en andere normen op 10 kilometer.[10] Dit onderscheid is ingegeven door het gebruik van deze diensten: de gemiddelde gebruiker maakt relatief minder gebruik van het opnemen en storten van euromunten en verpakt storten van eurobankbiljetten. In het Convenant werden sommige normen gebaseerd op "20 autorijminuten". De huidige norm is gebaseerd op de afstand over de weg, omdat dit beter aansluit bij de beleving van de betaalrekeninghouder.

De bereikbaarheidsnormen hoeven – net als onder het Convenant – niet volledig, maar voor een vooraf bepaald percentage van de Nederlandse inwoners respectievelijk zakelijke adressen behaald te worden. Dat zorgt voor de nodige ademruimte voor de aanbieder van de chartale basisinfrastructuur, en voorkomt dat er op afgelegen plekken automaten moeten worden geplaatst zonder dat daar een noemenswaardige vraag voor is.

De percentages zijn gebaseerd op de nieuwe berekeningswijze van afstand over de weg, en op de huidige realisatiecijfers. Dat betekent dat de normen iets strenger zijn dan onder het Convenant. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de huidige bereikbaarheidsnormen voor Geldmaat goed haalbaar zijn. Zeker in landelijk gebied kan de sluiting van een enkele automaat grote effecten hebben op de bereikbaarheid, terwijl het effect op het normpercentage beperkt is. Met de nieuwe normen wordt voorkomen dat het huidige aanbod verschraalt en wordt een beperkte verbetering van het aantal automaten verwacht, die bijdraagt aan de toegang tot contant geld.

De motie-Bushoff/Dijk over de bereikbaarheid van pinautomaten in landelijk gebied[11] roept op om aanvullend op de vijfkilometernorm maatregelen te treffen om de bereikbaarheid te verbeteren. De hiervoor toegelichte omschakeling naar de afstand over de weg en de hogere bereikbaarheidspercentages dragen daaraan bij. Daarnaast gaat een strengere beschikbaarheidsnorm gelden voor automaten zonder alternatief binnen vijf kilometer. Zie daarover de volgende paragraaf.

Voor de 100 grootste bevolkingskernen geldt een aanvullende bereikbaarheidseis die op een kortere afstand is gebaseerd. Deze norm wordt alleen gesteld voor het opnemen van eurobankbiljetten en het onverpakt storten, omdat deze diensten het meest gebruikt worden. De norm zorgt niet voor een aanscherping van de huidige situatie, maar borgt dat de huidige dekking in de grootste kernen in de toekomst niet verschraalt.

Voor het plaatsen van automaten kunnen banken afhankelijk zijn van derde partijen, zoals verhuurders van gebouwen en gemeenten die een omgevingsvergunning verstrekken. Indien banken zich hebben ingespannen om de bereikbaarheidsnormen te realiseren, maar dit toch niet haalbaar blijkt, dan zou een afhankelijkheid kunnen leiden

[10] Dit sluit, mede in het licht van het aangenomen amendement-Ergin en de motie-Flach (Kamerstukken II 2025/26, 36711, nrs. 22 resp. 29) aan bij de bestaande vijfkilometernorm voor het opnemen van bankbiljetten en de overige bereikbaarheidsnormen uit het Convenant contant geld.
[11] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 31.

tot overmacht, waardoor geen bestuurlijke sanctie kan worden opgelegd.[12] Uiteraard ontslaat dit banken niet van de plicht om zich te blijven inspannen om de bereikbaarheidsnormen uit dit besluit te realiseren.[13]

Beschikbaarheid
De bereikbaarheid van de chartale infrastructuur gaat over de hoeveelheid voorzieningen en de spreiding daarvan. Om contant geld daadwerkelijk bereikbaar en beschikbaar te houden, moeten deze voorzieningen ook naar behoren functioneren. Daarom worden ook normen voor de beschikbaarheid gesteld. Een voorziening is beschikbaar als deze in gebruik is, en dus niet te maken heeft met een technische storing of ander soort mankement. De beschikbaarheidsnorm houdt rekening met openingstijden van de verschillende voorzieningen. Deze normen worden per locatie gemeten. Als op een locatie verschillende voorzieningen van hetzelfde soort aanwezig zijn, waarvan er ten minste één beschikbaar is, dan geldt de locatie als beschikbaar. Dit sluit aan bij de klantbeleving.

Voor elke soort voorziening geldt een specifieke beschikbaarheidseis, die is gebaseerd op de technische haalbaarheid daarvan. Sommige soorten automaten zijn namelijk gevoeliger voor storingen dan andere. De beschikbaarheidseisen uit het Convenant zijn daarbij overgenomen, met uitzondering van de beschikbaarheidseis voor het onverpakt storten van biljetten. Deze norm is op een iets lager niveau vastgesteld, omdat uit ervaring blijkt dat de convenantsnorm – die ten tijde van het sluiten nieuw was – niet structureel haalbaar is.

Voorzieningen voor het opnemen van eurobankbiljetten zonder gelijkwaardige voorzieningen binnen vijf kilometer daarvan, waarbij het gaat om de werkelijke afstand gemeten over de openbare weg, worden ook wel solitaire voorzieningen genoemd. Voor deze voorzieningen geldt een strengere beschikbaarheidsnorm dan voor non-solitaire voorzieningen. Door de nieuwe manier van het meten van afstanden (over de weg in plaats van hemelsbreed) vallen er ongeveer twee keer zoveel automaten onder de hogere norm als onder het Convenant.

Betaalbaarheid van chartale diensten
Om contant geld bruikbaar te houden is het niet alleen noodzakelijk dat de infrastructuur bestaat, maar ook dat rekeninghouders die kunnen gebruiken. De Wet chartaal betalingsverkeer verplicht de grootste Nederlandse banken om zorg te dragen voor de chartale basisinfrastructuur. Hiermee wordt vastgelegd dat betaalrekeninghouders toegang hebben tot de chartale basisinfrastructuur. De reikwijdte van deze verplichting verschilt naargelang de omvang van de bank. Voor een uitgebreide toelichting over de verplichtingen en verantwoordelijkheid van de banken wordt verwezen naar de toelichting bij de wet.[14] In dit besluit worden de tarieven voor het gebruik van de voorzieningen nader ingevuld.

Maximumtarieven, limieten en voorwaarden
De wet bepaalt dat eisen aan de voorwaarden en tarieven van opname- en storttransacties bij besluit kunnen worden ingevuld. De tarieven uit dit besluit gelden als

[12] Artikelen 5:5 en 5:41 Awb.
[13] Hiermee wordt opvolging gegeven aan de toezegging aan Tweede Kamerlid Inge van Dijk (CDA) tijdens de plenaire behandeling van de wet om in deze toelichting terug te komen op gevallen waarin banken geen geschikte locatie voor een geldautomaat kunnen vinden (plenair debat woensdag 14 januari 2026, Handelingen II 2025/26, nr. 30, item 9).
[14] Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 3, p. 13-17.

maxima, het staat banken vrij om een lager tarief te rekenen. Deze tarieven gelden als de enige kosten die een bank mag rekenen voor het gebruik van de voorzieningen van de chartale infrastructuur. Elke andere 'bijdrage naar gebruik', zoals een vast tarief voor het gebruik van chartale diensten of een bedrag voor het bestellen van *sealbags*, zijn niet toegestaan. Overigens gelden de tarieven uit dit besluit alleen voor het gebruik van voorzieningen die onderdeel uitmaken van de chartale basisinfrastructuur. Een bank mag voor het gebruik van andere faciliteiten, zoals voorzieningen van IAD's, afwijkende tarieven rekenen.[15] Onder meer daarom moeten de voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur duidelijk herkenbaar zijn.

In de wet wordt, na aanneming van het amendement-Flach c.s., bepaald dat de tarieven voor het opnemen van biljetten en het onverpakt storten van biljetten en munten, tegen een nultarief geschiedt voor particuliere betaalrekeninghouders, kerkgenootschappen en algemeen nut beogende verenigingen of stichtingen. Voor overige klanten die gebruik maken van deze diensten geldt een maximumtarief. Dat geldt ook voor de tarieven voor het opnemen van munten en het onverpakt storten van biljetten.

Bij de bepaling van de maximumtarieven en hun grondslagen zijn verschillende factoren in overweging genomen. Leidend principe daarbij was het publiek belang van contant geld, in lijn met het amendement-Flach.[16] Vanuit dat publiek belang is een balans getroffen tussen tarieven die in enig verband staan met de huidige tarieven van de chartale transactie, en tarieven die niet leiden tot ontmoediging van het gebruik van contant geld. De tarieven zijn vastgesteld na advies van DNB en sluiten veelal aan bij de gemiddelde tarieven van de drie grootste banken in 2024, nadat was toegezegd de tarieven te bevriezen op "ongeveer het huidige niveau".[17] In de onderstaande tabel worden de tarieven nader toegelicht.

Dienst en tarief	**Overwegingen**
Biljetten opnemen (zakelijk) € 0,66 per transactie	Het maximumtarief is vastgesteld op het gemiddelde tarief van de drie grootste banken in 2024. De inflatie sindsdien is niet meegewogen, om te compenseren voor de forse stijging sinds 2019 (ter hoogte van 93% na inflatiecorrectie). De grondslag (per transactie) sluit aan bij de huidige tarifering.
Onverpakt biljetten storten (zakelijk) 0,30 % van het gestorte bedrag	Het tarief is vastgesteld op voorstel van DNB en sluit, bij een gemiddelde transactiehoogte, ongeveer aan bij het gemiddelde tarief van de drie grootste banken in 2024. De drie grootbanken hanteren op dit moment elk een vast tarief per transactie, aangevuld met een variabel tarief naar de waarde of omvang van de transactie. Het wettelijke maximumtarief is alleen variabel. Dit zorgt dat kleinere transacties niet ontmoedigd worden, wat kan bijdragen aan de ervaren veiligheid door ondernemers. Daarnaast worden de kosten van een storting vooral gedreven door het

[15] Onder meer omdat de aanbieders van IADs een andere rol vervullen dan banken en omdat de automaten beperkt bijdragen aan de bereikbaarheid van contant geld. Zie pagina 45-46 van de memorie van toelichting bij de wet (Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 3).
[16] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 14.
[17] Kamerstukken II 2022/23, 27863, nr. 137.

Dienst en tarief	Overwegingen
	legen van de automaten, hetgeen eerder moet gebeuren bij een grote transactie.
Munten storten (zakelijk) € 0,008 per munt	Dit tarief is vastgesteld op voorstel van DNB. Het is lager dan het gemiddelde van de drie banken in 2024, maar sluit ongeveer aan bij de gemiddelde tarieven van twee van de drie. Waar de banken nu een vast tarief gecombineerd met een variabel tarief hanteren, is gekozen om alleen een variabel tarief te handhaven, vanwege dezelfde redenen als hierboven.
Munten opnemen € 0,50 per muntrol	Het tarief is vastgesteld op voorstel van DNB en sluit aan bij het gemiddelde tarief van de drie grootste banken in 2024. Er wordt enkel een variabel tarief gehanteerd.
Biljetten storten (verpakt) € 5,80 per transactie + € 0,055 per biljet	Het tarief is vastgesteld op voorstel van DNB. Het is ongeveer gelijk aan het gemiddelde tarief van twee van de drie grootste banken in 2024. De derde bank is in de berekening buiten beschouwing gelaten vanwege een zeer grote stijging van het tarief sinds 2019. Anders dan bij de andere tarieven wordt hier wel een vast én een variabel tarief in rekening gebracht, omdat de vaste kosten van een transactie (o.a. het bestellen en vervoeren van de sealbag) relatief hoog zijn.

De tarieven worden jaarlijks bij ministeriele regeling aangepast aan de prijsontwikkeling. Om de tarieven op hetzelfde reële niveau te houden, wordt daarbij één op één de ontwikkeling van de consumentenprijzen doorberekend. Van verdere indexatie is geen sprake.[18] Uiteraard kunnen de nultarieven uit de wet op basis van deze indexatie niet verhoogd worden.

Een bank moet er niet alleen voor zorgen dat zij zelf geen kosten in rekening brengt die het nultarief of de maximumtarieven overstijgen, maar ook dat andere partijen dit niet doen (artikel 3:267k, vierde lid, van de wet). Hiermee wordt bijvoorbeeld voorkomen dat Geldmaat kosten in rekening brengt aan een rekeninghouder van een buitenlandse bank die onder de wet valt. Het is aan de bank van de rekeninghouder om te voorkomen dat Geldmaat of een andere partij dit doet.

Over de voorwaarden voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur door rekeninghouders worden enkele regels gesteld. Zo wordt bepaald dat beperkingen aan het gebruik gerechtvaardigd moeten zijn door technische beperkingen van de voorziening, het voorkomen van frauduleuze transacties of een wettelijke plicht van de bank. Ook wordt bepaald dat de bank ervoor zorgt dat klanten de voorzieningen kunnen gebruiken met de meest gangbare instrumenten voor toonbankbetalingen, nu reeds wordt bepaald dat de voorzieningen daartoe technisch in staat moeten zijn. Verpakt storten door middel van *sealbags* wordt gebruikt door zakelijke klanten. Banken mogen hun klanten vragen om voor het gebruik van deze specifieke dienst een aparte overeenkomst te sluiten. Tot slot mogen banken niet op andere manieren hun klanten bewegen om minder of geen transacties op de chartale basisinfrastructuur te doen.

[18] Hiermee wordt opvolging gegeven aan de motie-Flach, Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 28.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat het verbod op betalingen in contanten van meer dan EUR 3.000 euro niet van toepassing op het storten van contant geld, omdat het verbod alleen van toepassing is op handelaren in goederen.[19] Het storten van contant geld wordt tevens uitgezonderd van de limiet op contante betalingen uit de anti-witwasverordening (AMLR). Voor zover een storting onder de definitie van 'handelen in goederen of diensten verlenen' in de zin van die verordening zou vallen, worden stortingen bij banken expliciet uitgezonderd. Wel moeten deze stortingen bij de FIU gemeld worden indien ze de limiet overschrijden.[20]

Periodieke informatieverstrekking door banken
Dit besluit bepaalt ook welke gegevens periodiek verstrekt moeten worden aan DNB, door wie en hoe vaak. Dat blijft beperkt tot gegevens die noodzakelijk zijn voor het toezicht. DNB kan nadere regels stellen over de wijze van verstrekking (bijvoorbeeld via het online toezichtportaal), de mate van detaillering en de eenheden en afronding. Dat gebeurt bij toezichthoudersregeling, die gepubliceerd wordt op wetten.nl.

Toegankelijkheid
Het amendement-Ergin legt vast dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden uitgewerkt hoe de beschikbaarheid en toegankelijkheid van contant geld voor kwetsbare groepen wordt gewaarborgd.[21] De regering deelt het belang van een toegankelijk betalingsverkeer. In dit besluit worden eisen gesteld aan het aantal geldautomaten en aan de bereikbaarheid (de spreiding van de geldautomaten) en de beschikbaarheid (in hoeverre werkt de geldautomaat) van contant geld. Deze maatregelen dragen niet alleen bij aan de beschikbaarheid en toegankelijkheid van contant geld voor mensen in een kwetsbare positie, maar breder. Contant geld dient immers beschikbaar en toegankelijk te zijn voor alle gebruikers van de chartale infrastructuur.

Daarnaast zijn er diverse trajecten waarmee de specifieke behoeften van mensen in een kwetsbare positie worden geadresseerd. In de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn, die op 28 juni 2025 van toepassing is geworden, worden aanvullende eisen gesteld aan de toegankelijkheid van onder andere geldautomaten en betaalterminals voor personen met een handicap. Via het programma Toegankelijk Bankieren zet de financiële sector, in samenwerking met consumentenorganisaties, stappen om het betalingsverkeer toegankelijker te maken. Een voorbeeld hiervan is het opzetten van de lokale ondersteuningsnetwerken 'Hulp Dicht(er)bij' en het verbeteren van de telefonische dienstverlening. Ook biedt een groot deel van de geldautomaten van Geldmaat spraakondersteuning en biedt Geldmaat bij een deel van hun geldautomaten geassisteerde dienstverlening aan, waarmee consumenten door een medewerker geholpen worden bij het opnemen of storten van contant geld. De regering is van oordeel dat de beschikbaarheid en toegankelijkheid van contant geld met deze bestaande en voorgenomen maatregelen voorlopig voldoende is gewaarborgd.

Op basis van de Toegankelijkheidsmonitor Consumenten van het MOB, die in het voorjaar van 2027 wordt verwacht, monitort de regering in hoeverre deze stappen daadwerkelijk bijdragen aan een toegankelijker betalingsverkeer. Als blijkt dat de acties van de sector onvoldoende toereikend zijn, kijkt de regering naar andere mogelijkheden

[19] Artikel 1f Wwft.
[20] Artikel 80, eerste en vierde lid, onderdeel b, van de Verordening (EU) 2024/1624 van 31 mei 2024 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering.
[21] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 34.

om de toegankelijkheid te waarborgen, bijvoorbeeld via wet- en regelgeving. De evaluatie van de wet en het besluit, drie jaar na hun inwerkingtreding, kan eveneens aanleiding geven om aanvullende eisen ten behoeve van de toegankelijkheid van het chartale betalingsverkeer in de regelgeving te verankeren.

Periodieke rapportage
Het besluit regelt ook welke gegevens banken aan DNB moeten aanleveren. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het Convenant (annex A). De beschikbaarheid moet, anders dan onder het Convenant, op twee manieren worden aangeleverd. Ten eerste gaat het om de gemiddelde beschikbaarheid van alle locaties van een bepaald soort (zoals het opnemen van bankbiljetten). Daarmee kan het behalen van de beschikbaarheidsnorm worden beoordeeld. Ten tweede moet voor elke individuele voorziening een beschikbaarheidspercentage worden aangeleverd, met de tijdvakken van (on)beschikbaarheid. Dit geeft DNB de mogelijkheid om zelf de naleving te toetsen op basis van de originele gegevens, in plaats van een controle of validatie van de berekeningen van de banken uit te voeren. DNB schat in dat deze rapportageplicht de regeldruk zo veel mogelijk beperkt.

3.2 Geldtransport
Dit besluit stelt daarnaast nadere regels over het monitoringsregime van de continuïteit van het geldtransport door DNB. De wet legt grote geldtransportondernemingen verplichtingen op. Dit besluit vult enkele van die verplichtingen nader in. Het gaat dan om de uitsplitsing van de jaarlijkse kennisgeving van het aantal unieke locaties, de verstrekkingsmomenten en de inhoud van de halfjaarlijkse rapportage, een lijst met te rapporteren substantiële wijzigingen, de inhoud van het afwikkelingsplan en de boetehoogte. Deze bepalingen worden verder artikelsgewijs toegelicht.

Verder wordt een aanvullende, sectorale drempel gesteld voor het geldtransport. Daarmee valt een geldtransportonderneming die meer dan 30% van de voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur bedient, ook onder de verplichtingen uit de Bankwet 1998. Gezien het belang van de chartale basisinfrastructuur voor de omloop van contant geld in Nederland is het wenselijk dat DNB inzicht heeft in de continuïteit van de geldtransportondernemingen die daaraan een aanmerkelijke bijdrage leveren. De wettelijke drempel van 30% van het totaal aantal unieke locaties kan in dat geval onvoldoende zijn, omdat het aantal voorzieningen op de basisinfrastructuur veel lager is dan het totale aantal locaties.

Weerbaarheid
De regering begrijpt de zorgen die in de motie-Bushoff[22] zijn verwoord over de kwetsbaarheid van de chartale infrastructuur en de afhankelijkheid van een grote commerciële dienstverlener. De continuïteit van contant geld is van groot maatschappelijk belang, zeker in crisissituaties, en uitval kan leiden tot risico's voor de samenleving. Dat is een van de redenen dat de Wet chartaal betalingsverkeer een monitoringsregime voor grote geldtransportondernemingen heeft geïntroduceerd, dat gericht is op de continuïteit van die ondernemingen.

De continuïteit van de geldverwerking en -distributie wordt verder geborgd binnen bestaande crisisstructuren en weerbaarheidsafspraken. In samenwerking met betrokken publieke en private partijen wordt gewerkt met noodscenario's, crisisprotocollen en continuïteitsplannen. Deze maken onderdeel uit van bredere nationale crisisstructuren

[22] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 30.

en worden periodiek getoetst en geactualiseerd. Voor crises binnen de financiële kerninfrastructuur bestaat bovendien een vaste crisisstructuur tussen het Ministerie van Financiën, DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In deze structuur bestaan korte lijnen met instellingen uit de financiële kerninfrastructuur. Voor de chartale keten is dit nader uitgewerkt in een chartaal crisisplan. Deze plannen zijn om redenen van nationale veiligheid niet openbaar.

Ten aanzien van de in de motie genoemde bescherming tegen ongewenste overnames geldt dat bij de evaluatie van de Wet veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames (Wet vifo) expliciet wordt bezien op welke wijze essentiële diensten binnen de chartale infrastructuur, waaronder dienstverlening zoals uitgevoerd door Brink's, onder vergelijkbare beschermingsvoorwaarden kunnen worden gebracht. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van de Tweede Kamer om de weerbaarheid van deze sector te versterken, in lijn met andere vitale en cruciale sectoren. De regering is van oordeel dat deze bestaande en voorgenomen maatregelen bijdragen aan de continuïteit van de chartale infrastructuur en dat daarmee voldoende aandacht is besteed aan de zorgen die in de motie zijn verwoord.

§ 4. Gevolgen

4.1 Financiële gevolgen
In de memorie van toelichting van het wetsvoorstel is reeds ingegaan op het grootste gedeelte van de regeldrukkosten. In deze nota van toelichting wordt daarom alleen op enkele kostenposten ingegaan die destijds nog niet gekwantificeerd konden worden of die gewijzigd zijn tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel.

De eisen die aan de chartale basisinfrastructuur gesteld worden sluiten voor het grootste gedeelte aan bij de huidige situatie en het Convenant contant geld. Nieuw is de verplichting om in 10% van de biljetopnamevoorzieningen 5-eurobiljetten aan te bieden. Deze verplichting zal beperkte regeldrukkosten met zich brengen, omdat de automaten reeds geschikt zijn om 5-eurobiljetten aan te bieden. Verder moet Geldmaat extra aandacht besteden aan de beschikbaarheid van solitaire automaten. Deze verplichting bestond al onder het convenant, maar gaat gelden voor meer automaten. Dit zal voor beperkte extra regeldrukkosten zorgen.

Het amendement-Van Berkel c.s. heeft een aanvullende drempel geïntroduceerd voor de verplichting om diensten voor onverpakt storten aan te bieden (kortweg de stortverplichting).[23] Niet alleen is vereist dat de bank meer dan 500.000 in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders heeft, maar ook dat zij een balanstotaal van ten minste 50 miljard euro heeft. Daarmee komen er minder banken onder de stortverplichting te vallen. De totale administratieve lasten uit de memorie van toelichting bij de wet kunnen dus worden verminderd met een bedrag van € 1,3 mln. implementatiekosten en tussen de € 0,37 mln. en € 6,8 mln. structurele kosten.[24]

Het amendement-Flach c.s. introduceert nultarieven in de wet voor het opnemen en storten van contant geld voor particulieren, kerkgenootschappen en stichtingen en

[23] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 20.
[24] Het gaat hier o.a. over de kosten voor aansluiting bij Geldmaat, het aanpassen van interne procedures, de kosten per storttransactie en de kosten voor aanvullend cliëntonderzoek. Zie de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 3, par. 6.3.

verenigingen met een ANBI-status.[25] Voor de andere gebruikers van chartale voorzieningen worden tarieven gemaximeerd. Het nultarief kan tot een aanzienlijke besparing leiden, vooral voor hen die nu veel contant geld gebruiken. De gegevens om deze besparing te kwantificeren ontbreken echter. Nu het Convenant er reeds voor zorgt dat de tarieven niet harder stijgen dan de inflatie, ontbreekt daarnaast de vergelijking met een alternatieve situatie waarin de tarieven wel waren gestegen in de afgelopen jaren. Kwantificering zou bovendien weinig toevoegen, omdat de kosten voor de chartale basisinfrastructuur voor banken niet veranderen en dus op een andere manier moeten worden gedekt. Het staat banken vrij om te bepalen hoe zij deze kosten dekken. Om deze reden, en omdat de kosten van de dienstverlening al in de memorie van toelichting van de wet zijn uiteengezet, worden de gevolgen van de maximumtarieven voor banken niet nader gekwantificeerd.

Daarnaast hebben de nultarieven tot gevolg dat een bank vooraf moet controleren tot welke groep een klant behoort, om het juiste tarief te rekenen. Tot op heden werd enkel een onderscheid gemaakt in tarieven voor zakelijke en particuliere klanten. Het nultarief geldt voor een grote groep klanten. Het categoriseren van deze (bestaande) klanten vergt een inspanningsverplichting van de bank, waarbij mogelijk een nieuw systeem moet worden ingericht. Dit leidt tot kosten voor banken. De balans tussen het belang van het nultarief en de bijkomende kosten wordt nader afgewogen in de toelichting bij het amendement.[26]

In de memorie van toelichting bij de wet werd geschat dat het doorlopend toezicht een grote bank jaarlijks 45 uur kost, en een kleinere bank jaarlijks 15 uur. Inmiddels kunnen deze kosten fijnmaziger in kaart worden gebracht. Verwacht wordt dat de verplichting voor grotere banken om maandelijks gegevens aan te leveren over de chartale basisinfrastructuur, steeds 9 uur in beslag neemt. De verwachting is dat de samenwerkende banken reeds over deze gegevens beschikken, en dat de gegevens door één partij namens alle banken worden aangeleverd. Per bank gaat het dus om 3 uur per maand * 12 maanden = 36 uur. Daarnaast moeten grote en kleinere banken jaarlijks gegevens aanleveren over de tarieven en voorwaarden voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur. Verwacht wordt dat het samenstellen van deze rapportage jaarlijks 8 uur in beslag neemt. Daarbij komt een opslag voor niet-gepland contact met de toezichthouder, bijvoorbeeld voor het verzamelen, verwerken en sturen van incidentele gegevensverzoeken en interne en externe overleggen. Voor een grote bank wordt de benodigde capaciteit geschat op 40 uur per jaar; voor een kleine op 8 uur. Dat leidt tot een totaal van (36 + 8 + 40 =) 84 uur voor een grote bank en (8 + 8 =) 16 uur voor een kleine. Vermenigvuldigd met drie grote banken en zeven kleinere banken en een standaarduurtarief van € 80[27] komt de totale administratieve last uit op € 29.120 per jaar. Dit is € 13.280 meer dan in de memorie van toelichting bij de wet werd geschat.

[25] Amendement-Flach c.s over een nultarief voor het opnemen en storten van geld voor particulieren, kerkgenootschappen en stichtingen en verenigingen met ANBI-status (Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 26).
[26] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 26.
[27] Dit is het door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat geschatte gemiddelde uurtarief in de financiële sector (Handboek meting regeldrukkosten, versie 3.0, 2026).

Structurele regeldrukkosten doorlopend toezicht					
Handeling	**Uren**	**Uurtarief**	**Regeldruk per bedrijf**	**Aantal organisaties**	**Regeldrukkosten**
Periodieke rapportage chartale basisinfrastructuur	36	80	2.880	3	8.640
Periodieke rapportage tarieven en voorwaarden	8	80	640	10	6.400
Contact toezichthouder grotere bank	40	80	3.200	3	9.600
Contact toezichthouder kleinere bank	8	80	640	7	4.480
Totaal				23	**29.120**
Inschatting MvT					15.840
Verschil					**13.280**

4.2 Doenvermogen
Het besluit stelt maximumtarieven vast voor het opnemen en storten van contant geld via de chartale basisinfrastructuur. Deze uniforme, transparante tariefstelling zorgt ervoor dat burgers en bedrijven niet met onverwachte kosten worden geconfronteerd. Daarnaast moeten de automaten en andere voorzieningen die tot deze infrastructuur behoren duidelijk herkenbaar zijn. Dit versterkt het doenvermogen doordat gebruikers in één oogopslag kunnen zien welke voorzieningen onder de wettelijke kwaliteits- en tariefregulering vallen.

Verder is technische toegankelijkheid geborgd doordat voorzieningen te bedienen moeten zijn met de meest gangbare betaalinstrumenten, zoals gangbare betaalpassen en moderne alternatieven (bijvoorbeeld via een smartphone). Hierdoor hoeven gebruikers zich geen zorgen te maken dat hun betaalmiddel niet geaccepteerd wordt. Aanvullende eisen om in de toegankelijkheid van voorzieningen te voorzien voor personen met een handicap worden gereguleerd door de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn, die op 28 juni 2025 van toepassing is geworden. Deze richtlijn is ook van toepassing op geldautomaten en betaalterminals. Ook worden eisen gesteld aan de beschikbaarheid en bereikbaarheid: er gelden normen voor de spreiding, het aantal en het functioneren van automaten. Zo kunnen mensen erop vertrouwen dat zij binnen een redelijke afstand een werkende geldautomaat kunnen vinden.

Deze maatregelen verlagen drempels en voorkomen verwarring of financiële verrassingen, ook voor mensen in een kwetsbare positie. Door de combinatie van maximale tarieven, duidelijk herkenbare en breed toegankelijke voorzieningen, en eisen aan spreiding en werking van voorzieningen, sluit het besluit aan bij de eisen aan het doenvermogen voor regelgeving en blijft contant geld daadwerkelijk bereikbaar, beschikbaar, betaalbaar en bruikbaar voor iedereen.

§ 5. Uitvoering, toezicht en handhaving

De uitvoering van de normen uit het besluit ligt in de praktijk grotendeels bij Geldmaat, als organisatie die namens enkele banken de chartale basisinfrastructuur in stand houdt. Geldmaat moet voldoen aan normen ten aanzien van o.a. de aantallen, bereikbaarheid, beschikbaarheid, functionaliteit en herkenbaarheid van automaten. Dat moet Geldmaat doen in afstemming met de aandeelhoudende banken en onder het toezicht van DNB. Kwalitatief betekent dit voor Geldmaat een structurele inspanning om te zorgen dat het

netwerk naar behoren functioneert. Dit vereist samenwerking met banken, proactief onderhoud en innovatie, en tijdige rapportage.

Ook voor grote geldtransportondernemingen brengt het besluit aanvullende uitvoeringsverplichtingen met zich mee. Ondernemingen die een substantieel deel van de markt bedienen zijn verplicht periodiek informatie aan DNB te verstrekken over o.a. hun bedrijfsstructuur, financiële positie, bedrijfsactiviteiten en relevante ontwikkelingen. Ook moeten zij tijdig melding maken van wijzigingen die de continuïteit van hun dienstverlening kunnen beïnvloeden en zijn zij verplicht een actueel afwikkelingsplan te hebben. Grote geldtransporteurs moeten hiervoor interne processen, risicoanalyses en communicatielijnen goed op orde hebben, wat vraagt om voortdurende aandacht voor governance, compliance en samenwerking met DNB en andere belanghebbenden.

Banken moeten zich in de tariefstelling voor chartale diensten houden aan de maximumtarieven uit dit besluit. Zij mogen hun tarieven voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur uitsluitend aanpassen binnen de wettelijk vastgestelde maxima en volgens de voorgeschreven indexatie.

Het toezicht en de handhaving zijn belegd bij DNB. Gelet op de bestaande samenwerking bij het Convenant contant geld is de verwachting dat de nalevingsbereidheid van marktpartijen groot zal zijn. Het toezichtinstrumentarium voorziet onder meer in bestuurlijke boetes en dwangsommen, waarbij de hoogte van de boetes voor het geldtransport is afgestemd op het strafrecht.

De normen over de instandhouding van de chartale basisinfrastructuur zijn gericht tot grotere banken. Op dit moment wordt voorzien dat er meerdere banken onder de verplichting zullen vallen en dat zij samenwerken om te zorgen dat er een chartale basisinfrastructuur is die aan de eisen voldoet. Om deze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid in de handhaving tot uitdrukking te brengen, ligt het voor de hand dat eventuele handhavingsmaatregelen worden gericht tot alle banken die onder de verplichting vallen.

Uitvoeringstoets DNB
DNB heeft een uitvoeringstoets gedaan op een ontwerp van dit besluit. Zij concludeert dat het toezicht op de naleving alsmede de handhaving van de wet en het besluit goed uitvoerbaar zijn.[28] Wel plaatst DNB enige kanttekeningen, waarop hieronder wordt ingegaan.

DNB benadrukt het belang van periodieke informatieverstrekking om goed zicht te houden op de naleving van de normen. Dat belang wordt erkend in het besluit: de artikelen 18 en 22 bevatten verplichtingen voor periodieke informatieverstrekking. Daarnaast kan DNB op basis van haar algemene inlichtingenbevoegdheden incidenteel informatie opvragen.[29]

Daarbij heeft DNB in het bijzonder aandacht voor de informatieverstrekking over de beschikbaarheidsnormen. In reactie daarop is in artikel 18 en de toelichting daarop aangepast dat de beschikbaarheid zowel over alle voorzieningen van een bepaald soort, als over de individuele voorzieningen moet worden aangeleverd. Dat stelt DNB in staat om structureel inzicht te houden in het behalen van de normen en de feitelijke situatie.

[28] Bijlage bij Kamerstukken II 2024/25, 36711, nr. 3.
[29] Artikelen 5:16 en 5:17 Awb en 1:74 Wft.

DNB vraagt om te expliciteren dat het verboden is om kortingen of andere voordelen aan te bieden als betaalrekeninghouders geen gebruik maken van chartale diensten. Dat zou immers in de praktijk neerkomen op een verkapt tarief voor het gebruik. Dit is verduidelijkt in het besluit en de toelichting (artikel 17, vierde lid).

DNB verwijst naar de voorziene wijze om de norm voor landelijke dekking te operationaliseren. Dat gebeurt om praktische redenen niet op het niveau van individuele adressen, maar op basis van het middelpunt van postcode-6-gebieden waar mensen wonen of winkels gevestigd zijn. De regering acht deze invulling goed uitlegbaar en in lijn met de wet en dit besluit. Naar aanleiding van de reactie is artikel 3, tweede lid, toegevoegd aan het besluit.

DNB wijst daarnaast op een tweetal veranderde omstandigheden sinds de indiening van de Wet chartaal betalingsverkeer bij de Tweede Kamer. DNB noemt ten eerste de verdergaande consolidatie in het geldtransport, in het bijzonder de overname door Brink's van Ziemann Nederland. Zij benadrukt dat zij binnen de kaders van de wet en dit besluit geen derde partij kan verplichten tot het uitvoeren van geldtransportdiensten als de dominante marktpartij wegvalt. In dat geval moeten dus andere oplossingen worden gezocht.

Het besluit onderkent dit risico. Met de voorziene verplichtingen voor grote geldtransporteurs kan onder normale omstandigheden tijdig worden geïntervenieerd bij risico's voor de continuïteit. Zoals DNB terecht aangeeft, betekent dit niet dat alle risico's gemitigeerd kunnen worden. Zo is het niet mogelijk om op basis van de wet direct een nieuwe dienstverlener aan te wijzen. Die beperking is inherent aan de private inrichting van de geldtransportmarkt. Een wettelijke aanwijzingsbevoegdheid zou overigens de marktsituatie niet veranderen.

DNB signaleert voorts dat banken in de eindversie van de wet slechts stortdiensten hoeven aan te bieden als zij niet alleen 500.000 rekeninghouders in Nederland hebben, maar ook een balanstotaal van minimaal € 50 miljard. DNB geeft aan dat dit geen wezenlijk effect heeft op haar verwachte uitvoeringslasten.

§ 6. Evaluatie

De wet wordt binnen drie jaar na de inwerkingtreding geëvalueerd op haar doeltreffendheid en praktijkeffecten. In die evaluatie worden ook de normen uit dit besluit bekeken.

Daarnaast nemen de relevante partijen in het chartaal betalingsverkeer deel aan het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). Het MOB is een samenwerkingsverband dat zich richt op efficiënt, veilig, betrouwbaar en toegankelijk betalingsverkeer. In het MOB nemen vertegenwoordigers van aanbieders en vragers in het betalingsverkeer plaats, waaronder banken, consumentenorganisaties en toonbankinstellingen. Het MOB wordt voorgezeten door DNB.

De deelnemers aan het MOB kunnen hun ervaringen over de wet en dit besluit inbrengen in het MOB. Op basis van signalen uit het MOB, het toezicht en overige beleidsontwikkelingen kan de Minister van Financiën ook los van de wetsevaluatie besluiten om te onderzoeken of de eisen aan de chartale infrastructuur aangepast moeten worden.

§ 7. Consultatie, advies en voorhang

7.1 Voorbereidingsfase
De hoofdlijnen van dit besluit zijn op 22 april 2025 besproken met belanghebbende partijen, waaronder vertegenwoordigers van consumentenorganisaties, toonbankinstellingen, banken, Geldmaat, Brink's en DNB. De aanwezige partijen hebben daar hun standpunten over het wetsvoorstel onder de aandacht gebracht.

Gezien de rol van Geldmaat als belangrijkste uitvoerder van de normen over de chartale basisinfrastructuur heeft zij in november 2025 haar aandachtspunten voor dit besluit met het ministerie en DNB besproken. Mede naar aanleiding van die bespreking is een norm voor het aantal voorzieningen per regio komen te vervallen, omdat een veelheid aan normen zou kunnen leiden tot onwenselijke uitkomsten waarbij voorzieningen op onlogische plekken komen te staan. Ook was die bespreking mede aanleiding om vast te houden aan het vereiste van 3.850 voorzieningen voor het opnemen van eurobankbiljetten uit het Convenant.

7.2 Consultatie
Een ontwerp van dit besluit is van 16 maart tot en met 28 april 2026 openbaar geconsulteerd via www.internetconsultatie.nl/besluitchartaal. Er zijn 24 openbare reacties binnengekomen, waarvan 14 van particulieren. Verder zijn er reacties ontvangen van branchevereniging Betaalvereniging Nederland en MKB-Nederland, het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, en de belangenbehartigers Stichting Privacy First en Stichting Ons Geld. De Consumentenbond, ANBO-PCOB, Ieder(in), de Koepel Gepensioneerden, het Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten (NOOM), de Oogvereniging, Senioren Brabant-Zeeland, SOMNL en Stichting ABC hebben een gezamenlijke reactie ingediend; zij worden hieronder aangehaald als 'de consumentenorganisaties'. Ook Goede Doelen Nederland en Stichting Collecteplan hebben gezamenlijk gereageerd. Daarnaast hebben geldtransportonderneming Brink's en chartale dienstverlener Geldmaat gereageerd. Hieronder worden de reacties per thema behandeld.

Steun
Er is brede steun voor het verankeren en voortzetten van de afspraken uit het Convenant contant geld in wet- en regelgeving. Het Convenant wordt gezien als een goede minimale basis. Meerdere partijen benoemen de wijzigingen van een aantal verplichtingen in het besluit ten opzichte van het Convenant als verbeteringen. Verder benadrukt een groot deel van de reacties het essentieel belang van contant geld en dat het goed is dat er wettelijke eisen worden gesteld aan de chartale infrastructuur. Partijen stellen verder dat contant geld niet mag worden ontmoedigd, door afbouw of beperking van de dienstverlening of doordat banken niet-gemaximeerde tarieven mogen rekenen.

Functionaliteit
In meerdere reacties wordt opgeroepen om te bepalen dat de automaten voldoende biljetten van €100 en €200 bevatten. Zie daarover de bespreking van de ECB-opinie in paragraaf 7.3.

Bereikbaarheid
De reacties van de consumentenorganisaties en van twee particulieren benadrukken dat de bereikbaarheidsnorm voor het opnemen van eurobankbiljetten daalt van 99,76%

onder het Convenant naar 99% in het besluit, in verband met de nieuwe grondslag voor het berekenen van de afstand van hemelsbreed naar over de weg gemeten. Zij adviseren om het percentage niet te verlagen, om verschraling van de chartale dienstverlening te voorkomen.

Geldmaat stelt juist dat het besluit striktere normen hanteert voor de bereikbaarheid van chartale voorzieningen dan het Convenant. Volgens de chartale dienstverlener heeft het nieuwe afstandsbegrip tot gevolg dat er extra voorzieningen moeten worden geplaatst op plekken waar zij niet noodzakelijk zijn. Dit brengt maatschappelijke kosten met zich mee. Daarbij geeft deze partij aan dat plaatsing lastig kan zijn, onder meer omdat zij afhankelijk is van de bereidheid van winkeliers om voorzieningen te plaatsen. De veiligheidsrisico's spelen hierbij een grote rol. In dat kader stelt Geldmaat voor om de bereikbaarheidsnorm voor het opnemen van eurobankbiljetten binnen 5 kilometer te verlagen naar 98,5% in plaats van 99%. Ook is het voorstel om een lid aan artikel 10 toe te voegen die ruimte laat voor overmacht.

In reactie hierop wordt opgemerkt dat de bereikbaarheidsnormen door de herziene meetmethode strenger zijn dan onder het Convenant, zij het in beperkte mate. De bereikbaarheidsnormen op basis van de afstand over de weg zijn namelijk gebaseerd op de huidige realisatie in plaats van op de huidige convenantsnorm. De 'buffer' die Geldmaat had opgebouwd bovenop sommige convenantsnormen, wordt dus onderdeel van de nieuwe norm in dit besluit. De nieuwe norm is dus geen verlaging, maar juist een (beperkte) verhoging van de bereikbaarheidsnormen. De regering erkent dat dit kan leiden tot het bijplaatsen van een aantal automaten, maar acht de aanvullende kosten daarvan niet onevenredig. Voor de overmachtssituaties die Geldmaat beschrijft biedt het algemeen bestuursrecht reeds voldoende ruimte om in concrete gevallen het opleggen van een bestuurlijke sanctie achterwege te laten.[30]

Stichting Privacy First stelt dat de verwijzing naar Nederlandse winkels in artikel 10 niet goed aansluit bij de realiteit, omdat er ook andere ondernemingen, organisaties en gelegenheden zijn waar consumenten contant betalen. Hoewel het juist is dat het begrip 'winkels' niet alle plaatsen dekt waar contant betaald moet kunnen worden, zorgt dit voor een eenvoudigere uitvoering en een beter te hanteren norm. De andere locaties, zoals bioscopen of overheidsinstellingen, bevinden zich meestal in de buurt van winkels.

Stedelijke dekking
De consumentenorganisaties en enkele particulieren wijzen erop dat bij de vijfkilometernorm voor landelijke dekking weinig rekening wordt gehouden met demografie. Volgens deze partijen kan hierdoor het risico ontstaan dat chartale voorzieningen voor mensen in kwetsbare posities onvoldoende bereikbaar zijn. De consumentenorganisaties geven aan dat er in stedelijke gebieden met relatief veel mensen in kwetsbare posities meer voorzieningen moeten zijn voor het opnemen en storten van contant geld, bijvoorbeeld door een kortere afstand te hanteren of door meer voorzieningen te plaatsen.

Mede naar aanleiding van deze reacties is besloten om in het besluit een aanvullende dekkingsnorm voor de 100 grootste bevolkingskernen op te nemen. Verwezen wordt naar artikel 11 van het besluit en de toelichting daarbij.

[30] Zie ook paragraaf 3.1 (Landelijke dekking).

Beschikbaarheid
Geldmaat toont begrip voor het gelijkstellen van de beschikbaarheidsnormen in het besluit aan die in het Convenant, maar geeft aan dat de norm voor onverpakt storten van bankbiljetten in de praktijk niet structureel gehaald kan worden. Zij geeft aan dat de beschikbaarheid van de dienst beïnvloed wordt door een aantal externe factoren en stelt daarom voor om de beschikbaarheidsnorm voor het onverpakt storten van bankbiljetten terug te brengen van 96,5% naar 95%. Daarnaast vraagt Geldmaat om in dit besluit een definitie van beschikbaarheid op te nemen die gelijk is aan die in het Convenant.

Naar aanleiding van deze consultatiereactie is de definitie van beschikbaarheid in artikel 12 aangescherpt zodat hij tot dezelfde uitkomsten leidt als het Convenant. Daarnaast is besloten om de norm enigszins lager vast te stellen, namelijk op 96% (was 96,5%). Dit percentage is gebaseerd op de daadwerkelijke realisaties van de convenantnorm. Vanwege de ervaringen in het Convenant wordt verwacht dat Geldmaat onder normale omstandigheden in staat is om deze beschikbaarheidsnorm iedere maand te realiseren. Bovendien wordt verwacht dat Geldmaat steeds beter in staat zal zijn om aan de norm te voldoen omdat zij het automatenpark doorlopend vernieuwt. Een verdere verlaging van het normpercentage zou te veel afbreuk doen aan de belangrijke functie van het onverpakt storten.

Twee particulieren stellen in een gezamenlijke reactie dat de norm voor solitaire voorzieningen onvoldoende robuust is, en suggereren om te bepalen dat er op dergelijke locaties altijd twee automaten naast elkaar geplaatst worden. Erkend wordt dat de storing van een solitaire automaat extra vervelend is voor de mensen die ervan gebruik willen maken, omdat zij relatief ver moeten reizen naar een automaat die wel werkt. Daarom wordt in dit besluit reeds een verhoogde beschikbaarheidsnorm gesteld, die bovendien geldt voor een groter aantal automaten.

Toegankelijkheid
De consumentenorganisaties pleiten voor het verder uitbreiden van geassisteerde dienstverlening in winkels, waarbij consumenten geholpen kunnen worden bij het opnemen en storten van contant geld. Zij suggereren om deze assistentie in het besluit of de toelichting te noemen. Ook wijzen zij op het belang van de feitelijke toegankelijkheid van de voorzieningen voor mensen met een handicap of ondersteuningsbehoefte. De regering deelt het belang van een toegankelijk betalingsverkeer. Naar aanleiding van de reactie van de consumentenorganisaties is paragraaf 3.1 van de toelichting aangevuld met informatie over het programma Toegankelijk Bankieren en de geassisteerde dienstverlening van Geldmaat.

Stichting Privacy First merkt op dat er in het besluit geen invulling wordt gegeven aan artikel 3:267ja Wft en dat dit artikel niet beboetbaar wordt gesteld. De regering is van oordeel dat de beschikbaarheid en toegankelijkheid van contant geld met de bestaande en voorgenomen maatregelen voorlopig voldoende is gewaarborgd en verwijst hierbij naar paragraaf 3.1 van de memorie van toelichting. Ook merkt de stichting op dat niet alle bepalingen van het Convenant contant geld met betrekking tot een inclusief betalingsverkeer zijn overgenomen in het besluit. De bepalingen uit artikel 3 (Inclusief betalingsverkeer) van het convenant zijn inderdaad niet volledig overgenomen, omdat het voornamelijk gaat om inspanningsverplichtingen waarvoor bestuursrechtelijke handhaving niet op zijn plaats zou zijn.

Kostenverdeling chartale basisinfrastructuur

MKB-Nederland stelt dat de kosten van de chartale infrastructuur eerlijk verdeeld moeten worden en verwacht daarbij een substantiële financiële bijdrage van de overheid. In reactie daarop wordt verwezen naar de paragrafen 3.4 en 9.2 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, waarbij wordt ingegaan op verschillende opties voor de bekostiging van de chartale keten. Daarbij is ook de optie voor het uitvoeren van taken door de overheid en bekostigen via algemene middelen overwogen.

De Raad Nederlandse Detailhandel mist erkenning in het besluit dat het rechtvaardig zou zijn als de maatschappij een deel van de kosten zou dragen voor het betalingsverkeer, vanwege het maatschappelijk belang. Ook de Betaalvereniging Nederland benadrukt deze gedeelde en maatschappelijke verantwoordelijkheid. In reactie wordt opgemerkt dat hoewel er publieke belangen worden gediend bij het behoud van een chartale infrastructuur van hoge kwaliteit, het maatschappelijk onwenselijk is dat algemene middelen worden ingezet voor het ondersteunen van banken. Die kosten moeten en kunnen primair door de sector gedragen worden. Met de invoering van de eisen in dit besluit wordt invulling gegeven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de sector om de toegankelijkheid en de goede werking van het betalingsverkeer te waarborgen.

Innovatie
Meerdere partijen benadrukken het belang van innovatie binnen het betalingsverkeer. Deze partijen verwelkomen daarom de techniekneutrale benadering van het besluit. De Betaalvereniging Nederland geeft aan dat het besluit eisen stelt op basis van de huidige inrichting van de chartale basisinfrastructuur en niet op basis van de verwachte toekomstige chartale dienstverlening.

De Betaalvereniging Nederland stelt dat de bereikbaarheid van contant geld op verschillende manieren kan worden vormgegeven. Naast geldautomaten, kunnen innovatieve oplossingen hier een rol bij vervullen. Zo geeft Geldmaat aan dat innovatieve voorzieningen kunnen inspelen op een sterk gelokaliseerde vraag naar het opnemen en storten van contant geld, bijvoorbeeld in verzorgingstehuizen en buurthuizen. Een particulier doet de suggestie om deze Minimaat van Geldmaat te erkennen als volwaardige voorziening binnen de chartale basisinfrastructuur.

De Betaalvereniging en Geldmaat vragen om binnen het normenkader ruimte te laten ten aanzien van de capaciteit, functionaliteit en de beschikbaarheid. De Betaalvereniging verwacht dat strikte voorschriften, die bijvoorbeeld toezien op de vulling van een geldautomaat, een beperkende werking hebben op de innovatie van het betalingsverkeer. Geldmaat doet het voorstel om de capaciteitseis van ten minste 6.000 eurobankbiljetten aan te passen, zodat slechts 90% van de voorzieningen ten minste 6.000 eurobankbiljetten bevat. De Betaalvereniging ziet liever dat de rapportageverplichting een op *output* gebaseerde rapportage eist, in plaats van een gedetailleerde en structurele rapportage op automaatniveau. Brink's stelt ook dat een strikte normstelling kan leiden tot onbedoelde belemmering van innovatieve oplossingen in het betalingsverkeer.

De regering erkent het belang van de innovatie van het betalingsverkeer. Juist om te voorkomen dat innovatie van de chartale keten wordt ontmoedigd of onnodig wordt beperkt, is in artikel 9 een ontheffingsbepaling opgenomen. DNB kan op aanvraag ontheffing ontlenen van de eisen voor de functionaliteit en capaciteit van een voorziening. Daarbij zorgt de uitwerking van het normenkader in lagere regelgeving voor een bepaalde mate van flexibiliteit, waardoor het kan meebewegen met ontwikkelingen

in de markt of maatschappij. Hierdoor kan tijdig worden ingespeeld op toekomstige technologische ontwikkelingen. Het expliciet opnemen van dit soort innovatieve voorzieningen, zoals de Minimaat, zou deze flexibiliteit beperken.

De consumentenorganisaties onderkennen het nut en de wenselijkheid van ruimte voor innovatie. Zij begrijpen dat het woord "voorziening" niet nader ingevuld wordt, maar wijzen erop dat dit geen afbreuk moet doen aan de kwaliteit van de chartale dienstverlening. Zij geven aan dat de voorzieningen van de toekomst zo ingericht moeten worden dat iedere doelgroep hiervan gebruik kan maken, zodat een voorziening aansluit bij de betaalgewoontes van verschillende generaties.

In reactie wordt opgemerkt dat het normenkader naast ruimte voor innovatie ook moet borgen dat de gebruiker van chartale diensten voldoende bescherming toekomt. De regering wil met dit besluit een balans treffen tussen deze belangen. De techniekneutrale bewoording draagt bij aan de toekomstbestendigheid van de regelgeving. Verschillende eisen in het besluit zijn daarnaast ook bewust open geformuleerd, maar daarmee heeft de regering niet beoogd om afbreuk te doen aan de inclusiviteit van het betalingsverkeer of de kwaliteit van de chartale dienstverlening. Uit artikel 6 volgt de eis dat een voorziening te gebruiken moet zijn met de meest gangbare betaalinstrumenten. Dit voorkomt dat een voorziening alleen gebruikt kan worden met één type betaalinstrument. Op deze manier blijven meerdere betaalgewoontes naast elkaar bestaan, ook in een veranderend betaallandschap.

Maximumtarieven
MKB-Nederland is positief over de maximering van de tariefstelling voor zakelijke gebruikers en automatische indexatie. Ook de consumentenorganisaties en Stichting Privacy First stellen dat kosten niet te hoog mogen worden voor zakelijke gebruikers.

Stichting Privacy First stelt bovendien dat de kosten voor contant geld niet hoger mogen zijn dan de kosten voor digitale betaling. Hoewel deze suggestie conceptueel goed te volgen is, blijkt in de praktijk dat de kosten van een (contante of digitale) betaling lastig consistent in kaart te brengen zijn, omdat zij sterk afhangen van de transactievolumes en de toegerekende kosten. In lijn met het amendement-Flach[31] is het publiek belang van contant geld daarom als uitgangspunt genomen voor de maximumtarieven.

De Raad Nederlandse Detailhandel stelt dat de jaarlijkse aanpassing van de maximumtarieven aan de consumentenprijsindex de prikkel voor innovatie en efficiëntieverbetering wegneemt, en doet daarom de suggestie om het indexatiepercentage te verminderen met een efficiëntie-opslag. De regering begrijpt dit argument en de vergelijking met de netbeheerbranche, maar ziet onvoldoende aanleiding om dezelfde systematiek in het chartale betalingsverkeer te hanteren. De maximumtarieven zijn slechts plafonds, waarbij banken onderling verschillende tarieven voor de chartale dienstverlening en het betaalpakket kunnen rekenen. De prikkel voor innovatie en efficiëntieverbetering blijft voor banken dus bestaan. Daarbij is het in een sector met afnemende volumes, een gereguleerd dienstverleningsniveau en stijgende veiligheidseisen niet realistisch om elk jaar efficiëntiewinsten te verwachten.

Nultarieven
De consumentenorganisaties, Stichting Collecteplan en Goede Doelen Nederland en het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken spreken hun steun uit voor het amendement

[31] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 14.

inzake nultarieven voor particuliere betaalrekeninghouders, kerkgenootschappen en stichtingen en verenigingen met een ANBI-status.

De Betaalvereniging en Raad Nederlandse Detailhandel zien graag dat er limieten worden gesteld aan de nultarieven die voortvloeien uit de wet.[32] In het Convenant golden limieten als het uitgangspunt bij het kosteloos opnemen en storten van contant geld voor particulieren. Deze partijen geven aan dat het onbeperkt kosteloos storten, zonder limiet of andere restricties, niet passend is voor een duurzame en efficiënte distributie. Ook kan dit leiden tot oneigenlijk gebruik van particuliere betaalrekeningen door zakelijke klanten. Volgens de Betaalvereniging vraagt kosteloos storten om strengere maatregelen. Daarom stelt deze partij voor om stort- en opnamelimieten op te nemen in het besluit, in lijn met het Convenant.

De nultarieven voor het opnemen en storten van contant geld voor particulieren, kerkgenootschappen en stichtingen en verenigingen met ANBI-status zijn bij amendement ingevoegd in de wet. Daarbij is niet voorzien in de mogelijkheid om het nultarief te limiteren of er andere voorwaarden aan te verbinden. Ook artikel 3:267m, derde lid, van de Wft biedt volgens de regering geen grondslag voor dergelijke limieten.

De Betaalvereniging schrijft verder dat het kosteloos storten van contant geld door organisaties met ANBI-status zou leiden tot het stijgen van de kosten voor andere gebruikers van chartale diensten, omdat dit een grote groep betreft die doorgaans veel gebruik maakt van deze chartale diensten. Minder kosten voor de ene gebruiker, zorgen immers voor meer kosten voor de andere gebruiker. In reactie merkt de regering op dat volgens de indieners met het amendement een balans is gevonden tussen de wenselijkheid van een nultarief voor bepaalde categorieën en de kostenstijging die dat met zich meebrengt voor overige groepen. De gevolgen van de nultarieven, waaronder de gevolgen voor de kosten voor banken en de gebruikers van chartale diensten, kunnen eventueel worden betrokken bij de geplande wetsevaluatie drie jaar na inwerkingtreding.

De Betaalvereniging geeft aan dat het amendement-Flach c.s. inzake de nultarieven voor verschillende groepen lastig uitvoerbaar is. Deze partij geeft aan dat banken niet geautomatiseerd kunnen controleren of stichtingen en verenigingen een ANBI-status hebben, waardoor handmatige handelingen de enige opties zijn. Verder kan een ANBI-status met terugwerkende kracht worden ingetrokken door de Belastingdienst, zonder dat banken daarvan een melding krijgen. Ter verbetering van de uitvoerbaarheid van het amendement doet de Betaalvereniging de suggestie om het nultarief voor stichtingen en verenigingen met ANBI-status te beperken tot organisaties die lid zijn van Stichting Collecteplan of een CBF-erkenning hebben.

De regering erkent dat het amendement-Flach c.s. een administratieve inspanning van de banken vraagt om systemen aan te passen, zodat er geen kosten worden gerekend voor het gebruik van chartale diensten aan nieuwe groepen klanten. Het beperken van de groep organisaties met ANBI-status naar organisaties met een CBF-keurmerk of die lid zijn van Stichting Collecteplan, zou echter niet in lijn zijn met het amendement. De praktische gevolgen voor de uitvoerbaarheid van het kosteloos opnemen en storten van contant geld van de specifieke groepen worden meegenomen bij evaluatie van de wet.

Goede Doelen Nederland en Stichting Collecteplan pleiten voor de uitbreiding van het nultarief naar verpakt storten van eurobiljetten door ANBI-stichtingen en -verenigingen.

[32] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 26.

Zij stellen dat briefgeld in de praktijk veelal in sealbags wordt afgestort, waarvoor tarieven blijven bestaan. Daarnaast wijzen zij erop dat het sealbagproces voor organisaties en vrijwilligers lastig werkbaar is. Zij roepen op tot verbetering van dit proces, zodat het proportioneel en uitvoerbaar is en beter past bij de praktijk van goede doelen.

De regering erkent het belangrijke werk van goede doelen en heeft oog voor het feit dat zij een aanzienlijk deel van hun donaties contant ontvangen. Het is voor deze organisaties door de sluiting van bankkantoren bewerkelijker geworden om de donaties door hun vrijwilligers af te laten storten. De suggestie om het nultarief uit te breiden naar verpakt storten kan echter niet zonder meer gevolgd worden. De nultarieven voor ANBI-stichtingen en verenigingen zijn het gevolg van een aangenomen amendement van de Kamer, dat slechts voorziet in een nultarief voor onverpakt storten. Verdere uitbreiding van dit nultarief zou leiden tot een verplaatsing van de kosten. Ook worden in dit besluit de tarieven voor verpakt storten gemaximeerd, zodat de impact op het kostenniveau van goede doelen niet groeit. Voorts is het sealbagproces inderdaad relatief bewerkelijk, bijvoorbeeld omdat een sealbagstorting moet worden aangemeld. Dit is echter noodzakelijk om de veiligheid te vergroten en plofkraken te voorkomen.

Twee particulieren stellen dat het nultarief niet ondermijnd mag worden door betaalrekeningen waar toch een tarief voor geldopnames en stortingen wordt gevraagd. Dit wordt onderkend, en het is onder de regelgeving niet toegestaan. Verder wordt verwezen naar de bespreking van de uitvoeringstoets van DNB.

Een particulier pleit voor harmonisatie van het limietbeleid van banken en het opnemen van een verplichte wachttijd bij limietverhogingen ter bescherming van fraude. Onlangs is in Europa een finaal akkoord bereikt over de richtlijn en verordening betaaldiensten (PSD/PSR).[33] In PSR zijn diverse bepalingen opgenomen om fraude tegen te gaan. Zo is er een verplichting voor betaaldienstverleners om consumenten te informeren over nieuwe vormen van fraude, waarbij zij rekening houden met de behoeften van hun meest kwetsbare klantengroepen. Ook moeten zij een wachttijd hanteren van vier uur wanneer de consument de uitgavenlimieten op afstand verhoogt. Vanaf de dag dat de verordening van toepassing wordt, werkt zij rechtstreeks door in de Nederlandse rechtsorde zodat opname in nationale regelgeving niet noodzakelijk is.

Evaluatie- en implementatieperiode
De Raad Nederlandse Detailhandel geeft aan dat de evaluatie eens per vijf jaar zou moeten plaatsvinden en onder meer een grondig kostenonderzoek moeten omvatten. Volgens deze partij geldt het enkel controleren of de normen uit het besluit worden gehaald als onvoldoende onderbouwing voor de noodzaak van ingrijpen in de markt. MKB-Nederland onderschrijft het belang van een kostenonderzoek, maar ziet liever een kortere evaluatieperiode. Deze partij stelt dat driejaarlijkse evaluatie een te lage frequentie zou zijn om tijdig in te kunnen spelen op innovaties. De Betaalvereniging deelt deze zienswijze: evaluatie zou jaarlijks moeten plaatsvinden, ten behoeve van de veiligheid, marktwerking en innovatie van het betalingsverkeer. Ook de consumentenorganisaties zien graag evaluatie van het besluit na één of anderhalf jaar.

De regering begrijpt de wens van de partijen om de onmiddellijke effecten van de nieuwe regulering van de chartale keten nauwgezet te volgen en snel bij te kunnen sturen. Tegelijkertijd leert de ervaring dat een volwaardige, uitgebreide wetsevaluatie

[33] Interinstitutioneel kenmerk: 2023/209 (PSD3) en 2023/210 (PSR).

pas na enkele jaren toegevoegde waarde heeft. Dat neemt echter niet weg dat de invoering van dit nieuwe regime besproken en gevolgd wordt in het MOB. Indien het vanwege die besprekingen of het toezicht door DNB noodzakelijk blijkt om reeds eerder wijzigingen door te voeren, zal de regering dit welwillend bezien.

Geldmaat vraagt om een realistische implementatieperiode, omdat er aanpassingen nodig zijn om te voldoen aan de verplichtingen die het besluit stelt. De Betaalvereniging geeft aan dat het besluit en de aangenomen amendementen, waaronder vooral het amendement-Flach c.s. over de nultarieven, een grondige herziening van het IT-landschap van alle betrokken partijen vereisen. Het kost tijd om de wijzigingen op een zorgvuldige en effectieve wijze door te voeren. Daartoe stelt deze partij voor om een overgangstermijn op te nemen van ten minste negen maanden voordat wet en besluit in werking treden.

De regering heeft begrip voor de veranderingen en aanpassingen die de verschillende partijen in het betalingsverkeer moeten doorvoeren om te voldoen aan de nieuwe wet- en regelgeving. Met het oog op het aflopen van het Convenant contant geld en het borgen van de kwaliteit van de chartale dienstverlening, is een uitgestelde inwerkingtreding van de wetsartikelen over de chartale basisinfrastructuur of van de wet in zijn geheel niet wenselijk. Verder wordt opgemerkt dat de wet met amendementen in mei 2026 door de Eerste Kamer is aangenomen, waardoor partijen reeds tijd hebben gehad om zich voor te bereiden op de benodigde aanpassingen. Na inwerkingtreding van dit besluit zal DNB risicogebaseerd en proportioneel toezicht houden. Mocht blijken dat banken door omstandigheden die hen niet zijn te verwijten niet direct aan de normen kunnen voldoen, dan zal daar gepast op worden gereageerd.

Grens stortverplichting
Bij amendement is een aanvullende grens voor de stortverplichting geïntroduceerd, waardoor zowel het aantal betaalrekeninghouders als het balanstotaal van de bank relevant is. De Betaalvereniging uit daarop kritiek. Volgens deze partij weerspiegelt het criterium van het aantal betaalrekeninghouders het maatschappelijk bereik van een bank, terwijl het balanstotaal dat niet doet. Verder wordt aangedragen dat het balanstotaal niet eerder is toegepast als maatstaf voor dienstverlening van banken. De Betaalvereniging voorziet door gebruik van deze dubbele drempel knelpunten, waaronder kostendruk voor alle klanten van grootbanken, beperking van keuzevrijheid van gebruikers van chartale diensten en afhankelijkheid van grootbanken. Daarom pleit deze partij ervoor om enkel het aantal betaalrekeninghouders van een bank als drempel te hanteren voor de stortverplichting.

In reactie wordt erop gewezen dat het aanvullend criterium van het balanstotaal van een bank in de wet is opgenomen door het amendement-Van Berkel c.s.[34] Omdat de aanvullende eis op wetsniveau is opgenomen, kan in dit besluit geen gevolg worden gegeven aan de suggestie van de Betaalvereniging.

Beleid tegen witwassen en financieren van terrorisme
Stichting Privacy First vraagt aandacht voor de wisselwerking tussen de antiwitwasregels en contant betalen. Zij vreest dat ondernemers minder snel contante betalingen zullen accepteren vanwege strenge antiwitwascontroles door de banken. Zij suggereert om expliciet op te nemen dat kleine contante betalingen in relevante sectoren geen reden kunnen zijn om het gebruik van contant geld te verminderen, om het doorberekenen

[34] *Kamerstukken II* 2025/26, 36711, nr. 20.

van controlekosten in verband met geld te verbieden, en om de betaling met €100-biljetten niet te laten leiden tot 'rode vlaggen' in de witwasbestrijding.

In reactie het volgende. Contant geld wordt door de meeste mensen gebruikt voor legitieme doeleinden, maar kent ook relatief hoge risico's op witwassen en terrorismefinanciering. Daarom is het van belang dat enerzijds de toegang tot contant geld gewaarborgd blijft, en anderzijds eventuele risico's voldoende geadresseerd worden. Contant geld brengt niet altijd een hoog risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich. Een bank moet dit per cliënt beoordelen, met inachtneming van de relevante omstandigheden. Deze beoordeling is aan de banken, en de regering ziet geen aanleiding om die beoordeling in dit besluit nader te reguleren. In dit verband kan worden gewezen op de *DNB Q&As en Good Practices Wwft*, waarin de toezichthouder handvatten geeft voor de antiwitwascontroles. Het na consultatie toegevoegde artikel 17, vierde lid, geeft de mogelijkheid om het doorberekenen van controlekosten voor transacties met contant geld aan banden te leggen.

Geldtransport
Brink's verwelkomt in haar reactie de aandacht voor de continuïteitsrisico's in het geldtransport en de wettelijke regeling daarvoor. Zij maakt ten aanzien van de voorgestelde verplichtingen een aantal opmerkingen.

Ten eerste roept zij op om aanvullend op de transparantiemaatregelen te verkennen hoe de structurele robuustheid van het chartaal betalingsverkeer kan worden vergroot. Dit wordt geadresseerd via de crisisstructuren en weerbaarheidsafspraken voor de chartale keten. Verder wordt verwezen naar paragraaf 3.2 van deze toelichting.

Ten tweede verzoekt Brink's aandacht voor de proportionaliteit van de rapportageverplichtingen en de beperking van administratieve lasten. In reactie daarop wordt opgemerkt dat de rapportageverplichtingen in hoge mate geënt zijn op de bestaande *living will*-overeenkomst tussen Brink's en DNB. Er is getracht om reeds in dit besluit en de toelichting zo concreet mogelijk te zijn over de aan te leveren informatie. Waar het noodzakelijk was om open normen te hanteren, rekent de regering op een goed en constructief gesprek tussen toezichthouder en normadressaten. Ook verzoekt Brink's aandacht voor de bescherming van commercieel gevoelige informatie. Die is geborgd omdat de informatie die grote geldtransporteurs in het kader van dit besluit aan DNB aanleveren, valt onder het geheimhoudingsregime van artikel 20 van de Bankwet 1998.

Ten derde merkt Brink's op dat er duidelijke richtlijnen nodig zijn voor uitvoerbare scenario's, en verzoekt om goede afstemming met de toezichthouder over realistische overdrachtsmogelijkheden. De overdracht van activiteiten kan immers complex zijn gezien de sterk geconcentreerde markt. De regering onderkent dat het opstellen van een afwikkelingsplan complex is, temeer nu DNB en Brink's daar (in deze sector) geen ervaring mee hebben. Zij vertrouwt erop dat de toezichthouder in samenwerking met grote geldtransporteurs zorgt voor afwikkelingsplannen die nuttig, werkbaar en proportioneel zijn.

7.3 Adviezen en toetsen

Europese Centrale Bank (ECB)
Omdat dit besluit gaat over de toegang tot contant geld, is de Europese Centrale Bank in de gelegenheid gesteld om haar opinie te geven over een ontwerpversie. Deze opinie is uitgebracht op 12 mei 2026.[35]

De ECB steunt de vaststelling van regels om contant geld beschikbaar en toegankelijk te houden voor alle burgers en kleine ondernemingen en schrijft in dat kader ingenomen te zijn met het ontwerpbesluit. De ECB geeft enkele kanttekeningen bij specifieke aspecten van het besluit, waarop hierna wordt gereageerd.

De ECB schrijft dat de vijfkilometernorm mogelijk ontoereikend kan zijn in dichtbevolkte gebieden, en suggereert daarom om DNB de bevoegdheid te geven om in stedelijke gebieden een strengere norm op te leggen. Mede naar aanleiding van dit advies is een aanvullende bereikbaarheidsnorm in het besluit opgenomen. Dit zorgt ervoor dat de bereikbaarheid in de 100 grootste bevolkingskernen beter geborgd is. De norm is rechtstreeks in het besluit opgenomen om de betrokken banken zoveel mogelijk rechtszekerheid te bieden.

De ECB suggereert daarnaast om ook loketten in bankkantoren onder de reikwijdte van 'voorziening' te brengen. De banken die de chartale basisinfrastructuur aanbieden hebben op dit moment geen loketten, maar het besluit verzet zich daar niet tegen. Zolang de loketten voldoen aan de eisen aan een voorziening, waaronder functionaliteit, capaciteit, bereikbaarheid en beschikbaarheid, kunnen zij meetellen als voorziening van de chartale basisinfrastructuur.

De ECB roept op om te verduidelijken dat het nultarief niet omzeild kan worden door een hoger betaalpakkettarief in rekening te brengen voor rekeningen met chartale diensten. Dit risico wordt erkend, en is in de wet deels ondervangen door te bepalen dat alle betaalrekeninghouders in staat moeten zijn om gebruik te maken van de chartale basisinfrastructuur. In dit besluit wordt, mede naar aanleiding van dit advies, voorts bepaald dat een bank geen andersoortige (financiële) voordelen mag bieden aan haar betaalrekeninghouders die minder of geen contant geld gebruiken.

De ECB wijst op de toegenomen geopolitieke risico's, die het noodzakelijk maken om de veerkracht en strategische autonomie van de Europese Unie en het eurogebied te waarborgen. Zij wijst daarbij onder meer op de risico's van stroomstoringen, niet-Europese softwareaanbieders en de rol van geldautomaten voor de chartale keten. De ECB suggereert om hierover specifieke richtsnoeren op te nemen in het besluit. De regering onderkent deze risico's en tracht die te mitigeren met verschillende beleidsinitiatieven. Zie daarover paragraaf 3.2, kopje Weerbaarheid.

Tot slot stelt de ECB voor om niet alleen eisen te stellen voor de aanwezigheid van €5-biljetten in opnamevoorzieningen, maar ook voor €100- en €200-biljetten. De regering is voor een breed aanbod van biljetten in de automaten, maar ziet geen aanleiding om voor €100- en €200-biljetten aanvullende regels te stellen. Omdat deze grote coupures zorgen voor een grotere capaciteit, hoeven de automaten minder snel gevuld of geleegd te worden. Dat is mede in het belang van de banken die de automaten exploiteren,

[35] Advies van de Europese Centrale Bank van 12 mei 2026 betreffende regels met betrekking tot de goede werking van het chartale betalingsverkeer (CON/2026/16).

waardoor er geen aanleiding wordt gezien om deze eis wettelijk vast te leggen. Dat is anders bij €5-biljetten, waardoor de totale waarde in de automaat juist kleiner wordt. Overigens biedt Geldmaat sinds kort bij wijze van proef €100-biljetten aan in de Geldmaatwinkels.[36]

Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)
Een ontwerp van het besluit is voorgelegd aan het ATR. In de eerste plaats concludeert het college dat nut en noodzaak van het besluit goed onderbouwd en duidelijk toegelicht zijn. Het ATR maakt een aantal opmerkingen bij het ontwerpbesluit, waarop hierna wordt gereageerd.

DNB heeft de bevoegdheid om ontheffing te verlenen van bepaalde functionaliteiten en de capaciteitseis voor geldautomaten. Die ontheffing moet worden aangevraagd; het ATR suggereert om DNB de bevoegdheid te geven om ook uit eigen beweging zo'n ontheffing te verlenen. De regering ziet daarvoor geen aanleiding. De ontheffing is onder meer bedoeld om ruimte te bieden voor innovaties die de samenwerkende banken hebben ontwikkeld. Daarbij moet DNB in staat zijn om te beoordelen of grootschalige storingen in het girale betalingsverkeer voldoende kunnen worden opgevangen en of de goede dienstverlening aan klanten voldoende gewaarborgd is. Verwacht wordt dat de aanvrager het best in staat is om dat te onderbouwen. Zo'n aanvraag moet bovendien worden gezien in de context van het goede gesprek tussen DNB en de exploitant(en) van de chartale basisinfrastructuur. Ook in de voorfase kan al contact zijn, zodat DNB duidelijkheid kan bieden over de benodigde onderbouwing en de slagingskans van het ontheffingsverzoek. Een ontheffing op eigen initiatief, zoals het ATR voorstelt, zou daarnaast een risico op rechtsonzekerheid en ongelijke behandeling in het leven kunnen roepen. Indien DNB op eigen initiatief concludeert dat de functionaliteiten of de capaciteitseis verlicht kunnen worden, kan zij de regering verzoeken om dit besluit aan te passen.

Het ATR adviseert om de frequentie van de maandelijkse informatieverstrekking over de chartale basisinfrastructuur nader te motiveren. Voor de maandelijkse verstrekking kunnen drie hoofdredenen worden genoemd. Ten eerste wordt hiermee nauw aangesloten bij het Convenant. Ook onder het convenant wordt maandelijks gerapporteerd, waarbij de administratieve last voor Geldmaat niet onevenredig is gebleken. Ten tweede verzamelt Geldmaat de benodigde gegevens reeds in haar reguliere bedrijfsvoering ten behoeve van de door haar aangeboden locatiewijzer. Het omzetten van deze gegevens zodat zij geschikt zijn voor rapportage, is naar verwachting goed werkbaar. Ten derde zou jaarlijkse informatieverstrekking ervoor zorgen dat de gegevens moeilijk te beoordelen zijn en dat DNB pas laat kan beoordelen of er een overtreding heeft plaatsgevonden. Dat maakt de toezichthouder minder responsief, wat niet in het belang is van de gebruikers van contant geld.

Het ATR wijst op het risico dat nadere invulling van het begrip "relevante ontwikkelingen" in de halfjaarlijkse rapportage door grote geldtransportondernemingen (artikel 22) tot aanvullende regeldrukkosten kan leiden en adviseert om dit begrip reeds zoveel mogelijk in dit besluit op te nemen. In reactie wordt opgemerkt dat er in de artikelsgewijze toelichting reeds enkele voorbeelden van relevante ontwikkelingen worden genoemd. Omdat de regelgever echter niet alle relevante ontwikkelingen kan voorzien, is het wenselijk om de term in het besluit niet nader te definiëren.

[36] https://www.geldmaat.nl/nl/nieuws/biljetten-van-100-euro-in-geldmaatwinkels/

Het ATR adviseert daarnaast om een eerste indicatie op te nemen van de regeldruk die het gevolg is van de nadere regels van DNB over de gegevensverstrekking. Paragraaf 4.1 van deze toelichting is daartoe aangevuld. De suggestie van het ATR om de nadere regels in een amvb of ministeriële regeling op te nemen, is niet opgevolgd. De reden om DNB als toezichthouder nadere regels te laten stellen, is gelegen in de zeer gedetailleerde en technische aard van deze voorschriften. Door DNB de regels over verstrekkingswijze, detaillering, eenheden en afronding zelf te laten vaststellen, kan worden geborgd dat de verstrekte gegevens nauw aansluiten bij de realiteit van de ondertoezichtstaande instellingen en nuttig zijn voor het toezicht.[37] De regels kunnen immers eenvoudiger worden aangepast. De bevoegdheid stelt DNB ook in staat om relatief snel wijzigingen door te voeren naar aanleiding van internationale rapportagestandaarden en technische ontwikkelingen. Voor andere periodieke rapportages in de Wft bestaat een vergelijkbare toezichthoudersregeling.[38] De ruimte voor DNB is te dezen overigens nauwer, omdat de inhoud, periodiciteit en termijn van de verstrekking reeds in de amvb worden vastgelegd. De bepaling dat de mate van detaillering van de gegevens geen uitbreiding van de inhoud mag omvatten, is een aanvullende waarborg om de extra administratieve lasten tot een minimum te beperken.

MKB-toets
Omdat dit besluit gevolgen kan hebben voor het midden- en kleinbedrijf is getracht een MKB-toets uit te voeren. De ministeries van Financiën en Economische Zaken hebben verschillende mkb'ers uitgenodigd voor een panelgesprek, waarin de effecten van het besluit besproken konden worden. Uiteindelijk heeft dit gesprek niet plaatsgevonden vanwege een gebrek aan animo onder mkb'ers. De betrokken mkb'ers zijn gewezen op de mogelijkheid om op de internetconsultatie te reageren.

7.4 Voorhang[39]
PM

Artikelsgewijs

Artikel 1. Begripsbepaling

Omdat zowel in de paragraaf over de chartale basisinfrastructuur als de paragraaf over geldtransport wordt verwezen naar de chartale basisinfrastructuur, wordt dit begrip hier omschreven.

§2. Chartale basisinfrastructuur

Artikel 2. Begripsbepalingen

In dit artikel worden enige begrippen omschreven voor de paragraaf over de chartale basisinfrastructuur.

[37] Er kan een parallel worden getrokken met artikel 4:4, eerste lid, Awb, dat bestuursorganen een algemene bevoegdheid geeft om voor het verstrekken van gegevens bij een aanvraag een formulier vast te stellen.
[38] Zie artikel 3:72 Wft en de artikelen 131, eerste lid, 133, eerste lid, en 135, tweede en vijfde lid, Besluit prudentiële regels Wft. Die artikelen zijn de grondslag voor de Regeling staten financiële ondernemingen Wft 2011.
[39] In lijn met de artikelen 3:267k, zesde lid, 3:267m, vijfde lid, en 3:367o, vijfde lid, van de wet, die zijn ingevoegd met het amendement-Flach (Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 11).

Artikel 3. Afstanden

Dit artikel stelt regels over de berekening van de afstanden in deze paragraaf. Afstandsberekeningen zijn relevant voor de beoordeling van de bereikbaarheidsnormen van de artikelen 10 en 11.

Het eerste lid bepaalt dat de afstanden worden gemeten over de weg. Onder het convenant gebeurde dit hemelsbreed. DNB heeft hiervoor een model ontwikkeld. Deze norm houdt daardoor rekening met barrières in het landschap, zoals een rivier, snelweg of spoorlijn.

Het tweede lid bepaalt dat de locatie van een betaalrekeninghouder of winkel wordt berekend op basis van het zwaartepunt van diens postcode-6-gebied. Dat betekent dat de norm wordt berekend op basis van de adressen binnen eenzelfde postcode van vier cijfers en twee letters, het zogenoemde postcode-6-gebied. In het door DNB ontwikkelde model geldt, voor normen op basis van adressen, dat het aantal inwoners per postcode-6-gebied wordt afgedekt door een voorziening als het zwaartepunt van het postcode-6-gebied zich bevindt binnen de normafstand (5km of 10km) over de openbare weg. Voor normen op basis van winkellocaties geldt dat het aantal winkellocaties per postcode-6-gebied wordt afgedekt door een voorziening als het middelpunt van het postcode-6-gebied zich bevindt binnen de normafstand (10km) over de openbare weg. Er hoeft niet te worden vastgesteld of de bewoner of winkelier op het adres daadwerkelijk een betaalrekening heeft, omdat ervanuit mag worden gegaan dat alle bewoners of winkeliers op een Nederlands adres beschikken over een betaalrekening.[40]

Het zwaartepunt van elk postcode-6-gebied wordt vastgesteld aan de hand van de locaties van woonadressen respectievelijk vestigingsadressen in het gebied. Met woonadressen wordt gedoeld op adressen waar particulieren wonen. Met vestigingsadressen wordt gedoeld op adressen met winkelfunctie, zoals vastgelegd in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen.

Artikel 4. Soorten voorzieningen

In dit artikel worden de soorten voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur opgesomd, ter invulling van artikel 3:267k van de wet. In aansluiting bij het tweede lid van dat artikel wordt een onderscheid gemaakt tussen munten en biljetten en tussen opname- en stortvoorzieningen. Voor het storten van biljetten wordt voorts een onderscheid gemaakt tussen verpakt en onverpakt storten. Met 'verpakt storten' wordt het storten van biljetten in een sealbag in een kluis bedoeld. 'Onverpakt storten' is het storten van losse biljetten. Op dit moment wordt dat aangeboden op de *recyclers* van Geldmaat: automaten waar zowel biljetten opgenomen als gestort kunnen worden.

Bewust is gekozen voor het woord 'voorziening' in plaats van 'automaat'. Dit biedt mogelijkheid om de automaten, binnen de eisen aan de chartale basisinfrastructuur, anders vorm te geven of bijvoorbeeld meerdere diensten op één automaat aan te bieden. Daarnaast laat deze formulering ruimte voor innovatie en andere technologische ontwikkelingen, waardoor de bepaling toekomstbestendig is.

[40] Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat dit het geval is. Zie bijvoorbeeld L. Klapper e.a. *The Global Findex Database 2025. Connectivity and Financial Inclusion in the Digital Economy*, Washington, D.C.: Wereldbank 2025, doi:10.60572/rvnp-6q76.

Artikel 5. Plaatsing en herkenbaarheid

Bepaald wordt dat een voorziening voor het algemene publiek toegankelijk is. Hiermee wordt voorkomen dat voorzieningen zich bevinden in besloten ruimtes, die alleen door bevoegden betreden mogen worden. Het artikel staat er niet aan in de weg dat voorzieningen bijvoorbeeld in bankkantoren of winkels worden geplaatst; die zijn immers (tijdens openingstijden) voor het publiek toegankelijk. De term kan, indien gewenst, in beleidsregels nader worden ingevuld.

Verder wordt bepaald dat een voorziening duidelijk herkenbaar is. Gedacht kan worden aan een merknaam, logo of herkenningskleur. Dit maakt het voor een consument van een afstand duidelijk dat hij te maken heeft met een voorziening van de chartale basisinfrastructuur, waarvoor onder meer maximumtarieven gelden, en niet met bijvoorbeeld een automaat van een onafhankelijke aanbieder van geldautomaten.

Artikel 6. Functionaliteit

In dit artikel worden eisen gesteld aan de functionaliteit die de voorzieningen bieden. Het eerste lid bepaalt dat de voorzieningen te gebruiken zijn met de betaalinstrumenten die aan de toonbank het meest gangbaar zijn. Dat kan bijvoorbeeld worden vastgesteld met het jaarlijkse onderzoek "Betalen aan de kassa" van DNB en de Betaalvereniging Nederland. Met "betaalinstrumenten" wordt een tastbaar betaalmiddel bedoeld, dat meerdere betaalmethoden kan omvatten. Een voorbeeld van een betaalinstrument is een betaalpas, die twee betaalmethoden kent: insteken in een pinterminal en contactloos betalen. De voorziening moet dus een van die methoden accepteren.

Het tweede lid bepaalt dat opnamevoorzieningen de gebruiker keuze bieden in de op te nemen denominaties. Dat geldt zowel voor biljetopname als muntopname. Daarmee wordt niet bedoeld dat een voorziening alle denominaties aanbiedt; dat is afhankelijk van de denominaties die in de voorziening beschikbaar zijn, onverminderd artikel 7.

Artikel 7. Denominaties

Dit artikel stelt eisen aan de denominaties die bij de verschillende voorzieningen opgenomen of gestort kunnen worden.

Het eerste lid bepaalt dat 10% van de voorzieningen de mogelijkheid biedt om 5-eurobiljetten op te nemen. Dit is een aanscherping van het Convenant; zie daarover het algemeen deel van deze toelichting.

Het derde lid bepaalt dat de voorzieningen voor muntopname circulatiemunten in alle gangbare denominaties aanbiedt. Dat betekent in de praktijk dat munten van 1 cent en 2 cent niet hoeven te worden aangeboden, omdat bedragen in Nederland bij contante betaling worden afgerond op het dichtstbijzijnde veelvoud van 5 cent. Bijzondere munten, zoals herdenkingsmunten of verzamelaarsmunten, hoeven eveneens niet te worden aangeboden.

Het tweede en vierde lid bepalen dat de stortvoorzieningen wel alle denominaties van munten en bankbiljetten moeten opnemen. De verwijzing naar circulatiemunten

betekent dat verzamelaarsmunten niet geaccepteerd hoeven te worden, hoewel die wettig betaalmiddel zijn.[41]

Artikel 8. Capaciteit

Dit artikel stelt capaciteitsnormen voor biljetopnamevoorzieningen. Hiermee wordt een minimum gesteld aan het aantal biljetten dat gelijktijdig kan worden opgenomen. Dat houdt contant geld beter beschikbaar als terugvaloptie bij grootschalige storingen in het pinverkeer. Er worden zowel eisen gesteld aan het totale aantal voorzieningen (eerste lid) als aan de capaciteit van een individuele voorziening (tweede lid). Deze beide normen zijn nodig om een adequate spreiding van de voorzieningen te waarborgen.

Met de voorgestelde normen kan ongeveer een derde van de pinbetalingen worden opgevangen. Verwacht wordt dat dit voldoende is om kortstondig de aankoop van noodzakelijke goederen tijdens een pinstoring op te vangen.

Artikel 9. Ontheffing

Dit artikel biedt DNB de mogelijkheid om ontheffing te verlenen om van de functionaliteits- en capaciteitsnormen van de artikelen 6 en 8 af te wijken. In eerste instantie wordt gedacht aan automaten met een lagere capaciteit, die bijvoorbeeld geplaatst kunnen worden op plaatsen waar een storing is, of in dorpen waar op dit moment geen pinautomaat beschikbaar is. Een ontheffingsverzoek wordt alleen ingewilligd als grootschalige storingen in het girale betalingsverkeer voldoende kunnen worden opgevangen en dat de goede dienstverlening aan klanten voldoende gewaarborgd is. Aan DNB komt daarbij enige beoordelingsruimte toe. Zij houdt rekening met de relevante feiten en omstandigheden en neemt de argumenten van de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden in overweging.[42] Deze beoordeling moet plaatsvinden tegen de achtergrond van het huidige beschermingsniveau van dit besluit. Als de genoemde belangen met de ontheffing in dezelfde mate worden beschermd als in de situatie zonder een ontheffing, dan zal er in de regel sprake zijn van "voldoende" bescherming van die belangen.

Artikel 10. Landelijke dekking

Dit artikel regelt de bereikbaarheid van de voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur. Het borduurt, mede in het licht van het aangenomen amendement-Ergin en de motie-Flach,[43] voort op de bestaande vijfkilometernorm voor het opnemen van bankbiljetten en de overige normen uit het Convenant contant geld. De normen worden op punten anders geformuleerd. Ten eerste wordt nu voor alle soorten voorzieningen een afstandsnorm gehanteerd. Onder het Convenant gold voor bepaalde voorzieningen een norm in tijd (bijvoorbeeld 20 autorijminuten). Deze aanpassing maakt de normen beter onderling vergelijkbaar en gemakkelijker te hanteren in uitvoering en toezicht.

[41] Artikel 4, eerste lid, Muntwet 2002.
[42] Artikel 3:2 Awb.
[43] Kamerstukken II 2025/26, 36711, nrs. 22 resp. 29.

Ten tweede worden de afstanden op grond van artikel 3 niet langer hemelsbreed gemeten, maar over de openbare weg.[44] Verwezen wordt naar de toelichting bij dat artikel. De percentages zijn aangepast aan de nieuwe eenheden, zodat het huidige voorzieningenniveau op peil blijft. Met de percentages wordt gebruikgemaakt van de mogelijkheid die het amendement-Ergin biedt om in uitzonderlijke omstandigheden van de vijfkilometernorm af te wijken. Blijkens de toelichting van het amendement wordt beoogd om hiermee aan te sluiten bij de huidige vijfkilometernorm, en kan rekening gehouden worden met specifieke lokale omstandigheden die het plaatsen van een geldautomaat niet wenselijk maken.

Ten derde worden de normen voor bereikbaarheid gebaseerd op de huidige realisatie onder het Convenant contant geld. Zie daarover het algemeen deel van de toelichting.

Artikel 11. Aanvullende dekkingsnorm

Voor de 100 grootste bevolkingskernen geldt een aanvullende bereikbaarheidseis. De normen zijn gesteld op een kortere afstand en dragen bij aan de toegang tot contant geld in deze gebieden. De grootte van de Nederlandse bevolkingskernen wordt vastgesteld door het CBS. Zo is navolgbaar welke 100 kernen het grootst zijn, en dus waar deze norm geldt.

Artikel 12. Beschikbaarheid

Het Convenant contant geld stelde al eisen aan de beschikbaarheid van geldautomaten. Deze beschikbaarheidseisen zijn ongewijzigd overgenomen in dit besluit. Ook de definitie van beschikbaarheid blijft hetzelfde. De voorziening kan buiten gebruik zijn, bijvoorbeeld door een technisch mankement, onderhoud of omdat een opnamevoorziening leeg of een stortvoorziening vol is. De voorziening geldt dan als buiten gebruik zolang de dienst niet toegankelijk is voor gebruikers gedurende de normale openingstijden van de locatie waar de voorziening zich bevindt. Daarmee tellen voorzieningen die zich in winkels bevinden, niet als buiten gebruik buiten de openingstijden van die winkel. Ook geldt een voorziening niet als buiten gebruik als op dezelfde locatie een voorziening van hetzelfde soort beschikbaar is. De beschikbaarheid wordt beoordeeld naar het geheel van de voorzieningen van een bepaald soort, conform het Convenant. Het percentage betreft dus het gemiddelde van alle locaties. De beoordeling vindt voorts plaats per maand.

Verder geldt een verhoogde beschikbaarheidseis voor biljetopnamevoorzieningen waarvoor binnen 5 kilometer geen alternatief voorhanden is, de zogenaamde solitaire automaten. De exploitant(en) van de chartale basisinfrastructuur moeten extra aandacht besteden aan deze automaten, omdat de effecten van niet-beschikbaarheid groter zijn. In dat geval moeten de gebruikers extra ver reizen om toch geld te kunnen opnemen. Deze eis draagt dus bij aan de toegang tot contant geld in dunbevolkte gebieden.[45]

De beschikbaarheidseis voor het onverpakt storten van eurobankbiljetten is iets lager vastgesteld dan in het Convenant. Deze norm was bij het opstellen van het convenant nieuw, en blijkt in de praktijk moeilijk haalbaar, ondanks de inspanningen van de

[44] Dit is een nadere specificering van de wettekst, waar over "een straal van vijf kilometer" wordt gesproken. Omdat een afstand over de weg van vijf kilometer in alle gevallen betekent dat de voorziening ook hemelsbreed binnen vijf kilometer beschikbaar is, is de invulling op besluitniveau in lijn met de wettekst.
[45] Onder andere hiermee wordt opvolging gegeven aan de motie-Bushoff/Dijk over de bereikbaarheid van pinautomaten in landelijk gebied (Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 31).

banken. Deze automaten zijn gevoelig voor onjuist gebruik en voorzien van complexe, storingsgevoelige techniek. De nieuwe norm biedt meer speling om aan die technische beperkingen tegemoet te komen, terwijl de algemene beschikbaarheid hoog blijft.

In het algemeen moet de bank die de chartale basisinfrastructuur verzorgt, ervoor zorgen dat de voorzieningen beschikbaar zijn. In sommige gevallen is de niet-beschikbaarheid echter niet te wijten aan het (niet-)handelen van de aanbieder van de voorziening. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat de voorziening buiten gebruik is vanwege vandalisme. Locaties c.q. voorzieningen die niet beschikbaar zijn zonder dat dit aan de banken kan worden verweten, worden bij de berekening van de percentages buiten beschouwing gelaten. Daartoe dient het tweede lid.

Artikelen 13 tot en met 16. Tarieven

Artikel 13 regelt dat banken geen hoger tarief mogen rekenen voor het gebruik van voorzieningen uit de chartale basisinfrastructuur dan vastgesteld in het besluit. Ook moeten zij ervoor zorgen dat de tarieven per transactie niet anderszins hoger uitpakken dan het maximum. Het reguleren van de maximumtarieven is een belangrijk middel om te zorgen dat het opnemen en storten van contant geld voldoende toegankelijk en beschikbaar blijft voor de gebruikers.

De maximumtarieven gelden niet in situaties waar op grond van artikel 3:267m, tweede lid, een nultarief geldt. Ook gelden de maximumtarieven ingevolge artikel 3:267m, vierde lid, van de wet niet voor banken met minder dan vijftigduizend in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders.

De maximumtarieven zijn per voorziening opgedeeld in de artikelen 15 en 16. De maximumtarieven worden jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling.

Per tariefstelling wordt een bijbehorende tariefeenheid voorgeschreven. De kostprijs voor het gebruik van de voorziening wordt gerekend als vast bedrag per transactie, per muntrol of als percentage van het transactiebedrag. De tariefeenheid per voorziening sluit hierdoor aan bij het huidige gebruik van de voorziening.

Artikel 15 bepaalt de maximale tariefstelling die een bank mag rekenen voor het opnemen van biljetten en voor het onverpakt storten van zowel biljetten en munten. In het vierde lid wordt geregeld dat dit artikel niet van toepassing is op de groepen die op grond van artikel 3:267m, tweede lid, kosteloos gebruik kunnen maken van deze voorzieningen.

In artikel 16 wordt bepaald dat voor het opnemen van munten en verpakt storten van biljetten een maximumtarief geldt. In het tweede lid wordt voor het verpakt storten een onderscheid gemaakt tussen de kosten die gerekend mogen worden per transactie en per biljet.

Artikel 17. Voorwaarden aan de dienstverlening

Artikel 3:267m, tweede lid, Wft biedt de mogelijkheid om regels te stellen over de voorwaarden die een bank aan haar in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders kan stellen voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur. Op dit moment wordt aanleiding gezien om vier voorwaarden te stellen.

Ten eerste wordt bepaald dat beperkingen aan het gebruik van de chartale basisinfrastructuur, zoals boven- of ondergrenzen aan het aantal transacties, de transactiewaarde of het transactievolume, redelijkerwijs gerechtvaardigd moeten zijn. Relevante redenen zijn de technische beperkingen van de voorziening, het voorkomen van frauduleuze transacties, of een andere wettelijke plicht van de bank. Een muntopnamevoorziening geeft bijvoorbeeld alleen munten uit per rol, zodat het niet mogelijk is om kleinere hoeveelheden op te nemen. Met frauduleuze transacties worden onder meer transacties bedoeld door kwaadwillenden onder bedrog of dwang, of met het oog op diefstal, afpersing of oplichting van de betaalrekeninghouder. Onder deze term vallen niet transacties die te maken hebben met witwassen of terrorismefinanciering: die zullen immers vallen onder de wettelijke plicht van banken om cliëntonderzoek en transactiemonitoring te verrichten. Een bank kan cliëntspecifieke maatregelen nemen om het risico van dergelijke transacties te mitigeren (zie ook artikel 3:267l, vierde lid, van de wet).[46]

Ten tweede wordt bepaald dat een bank haar betaalrekeninghouders in staat stelt om via de meest gangbare betaalinstrumenten de voorzieningen te gebruiken. Deze bepaling is het spiegelbeeld van artikel 6, eerste lid, dat bepaalt dat een voorziening die technische functionaliteit heeft. In dit artikel wordt geregeld dat de bank haar rekeninghouder in staat stelt om van die functionaliteit gebruik te maken.

Ten derde wordt bepaald dat het aanbod van de dienst 'verpakt storten' beperkt mag worden tot zakelijke klanten. Een bank kan er bijvoorbeeld voor kiezen om met elke betaalrekeninghouder die wil sealbagstorten, een aparte overeenkomst te sluiten.

Ten vierde mogen banken hun betaalrekeninghouders geen prikkels geven die ertoe leiden of die tot doel hebben dat hun betaalrekeninghouders minder of geen chartale diensten afnemen. Te denken valt aan een korting op het vaste betaalpakkettarief als de gebruiker gedurende een bepaalde periode geen geld stort of opneemt. Ook niet-financiële prikkels, zoals toegang tot een bepaalde andere dienst, vallen onder deze betaling. Dit voorkomt dat een bank (aanvullende) kosten of nadelen kan verbinden aan het gebruik van de chartale basisinfrastructuur. Deze bepaling is dus een aanvulling op de regulering van de tarieven voor chartale diensten (artikelen 13 tot en met 16).

De regulering van voorwaarden geldt niet voor banken met minder dan vijftigduizend in Nederland wonende of gevestigde betaalrekeninghouders, ingevolge artikel 3:267m, vierde lid, van de wet. Het vijfde lid verduidelijkt dit.

Artikel 18. Periodieke informatieverstrekking

Artikel 3:267o Wft bepaalt, kort gezegd, dat banken met minstens vijftigduizend betaalrekeninghouders in Nederland periodiek gegevens verstrekken aan DNB ten behoeve van het toezicht. Dit artikel vult in welke gegevens verstrekt moeten worden, door wie, hoe vaak en over welke periode.

DNB kan nadere regels stellen over de verstrekkingswijze en de te hanteren eenheden en afronding. Datzelfde geldt voor de mate van detaillering van de gegevens. Zo kan DNB bijvoorbeeld bepalen dat de "locatie" van een voorziening uiteenvalt in het adres, of die voorziening zich binnen of buiten bevindt, en, in het geval van een voorziening

[46] DNB heeft deze verplichting verder uitgewerkt in haar 'Q&As en Good Practices Wwft', beschikbaar op dnb.nl.

binnen, de naam van de winkel. Een detaillering kan echter geen uitbreiding vormen van de inhoud.

§ 3. Geldtransport

Artikel 20. Uitsplitsing jaarlijkse kennisgeving

Een geldtransportonderneming geeft DNB jaarlijks kennis van het aantal bediende unieke locaties (artikel 9i, eerste lid, Bankwet 1998). In dit artikel wordt op grond van artikel 9i, tweede lid, van de Bankwet 1998 bepaald dat het aantal locaties wordt uitgesplitst naar regio en naar sector.

Voor de uitsplitsing naar regio's is gekozen voor de eerste twee cijfers van de postcode van de locatie (onderdeel a). Dit zorgt voor regio's die doorgaans de grootte hebben van enkele gemeenten. De uitsplitsing is daarmee relatief fijnmazig en geeft inzicht in de dominantie van een geldtransportonderneming in die regio. Ook is deze uitsplitsing relatief eenvoudig te realiseren voor geldtransportondernemingen. Zij zullen over het algemeen immers al de postcode van hun klanten hebben geregistreerd.

Voor de uitsplitsing naar sectoren is een onderverdeling gemaakt naar het soort chartale dienstverlening dat wordt aangeboden (onderdeel b). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen voorzieningen van de chartale basisinfrastructuur (1°), niet-bancaire geldautomaten (2°), locaties voor detailhandel of dienstverrichting (3°), en andere locaties (4°).

De uitsplitsing naar regio en sector geeft DNB inzicht in de aantallen locaties en in de trend, zodat die kunnen worden meegenomen in de beoordeling van het afwikkelingsplan of meldingen van wijzigingen in de dienstverlening.

Artikel 21. Sectorale drempel

Dit artikel stelt een sectorale drempel, waarmee een geldtransportonderneming die meer dan 30% van de chartale basisinfrastructuur bedient onder het regime van hoofdstuk IIC van de Bankwet 1998 komt te vallen. Verder wordt verwezen naar het algemeen deel van deze toelichting.

Artikel 22. Halfjaarlijkse rapportage

Dit artikel stelt nadere regels over de halfjaarlijkse rapportage van een geldtransportonderneming aan DNB (artikel 9k Bankwet 1998). De rapportage bevat zowel feitelijke gegevens over de peildatum als een terug- en vooruitblik. Bij relevante ontwikkelingen in de klantenportefeuille moet onder meer worden gedacht aan nieuwe contracten met een substantieel aantal locaties, het beëindigen of herzien van dergelijke contracten, wijzigingen in prijsafspraken (marges) of voorwaarden, zoals het substantieel wijzigen van termijnen. DNB kan in een beleidsregel nadere invulling geven aan dit begrip.

Artikel 23. Wijzigingen met substantiële impact

Een geldtransportonderneming moet, kort gezegd, DNB op de hoogte stellen van wijzigingen met een substantiële impact op de bedrijfsvoering (artikel 9l Bankwet 1998). Dit artikel geeft een niet-limitatieve lijst met gevallen waarin een

geldtransportonderneming zo'n kennisgeving moet doen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een aanmerkelijke afname in personeel, voertuigen of bedrijfsgebouwen, en substantiële wijzigingen in de IT-infrastructuur of winstgevendheid. Wijzigingen die niet onder de criteria van deze lijst vallen, maar wel een substantiële impact hebben op de uitvoering van de werkzaamheden waartoe de onderneming zich heeft verbonden, dienen eveneens te worden gemeld, rechtstreeks op grond van de wet.

Artikel 24. Inhoud afwikkelingsplan

Het afwikkelingsplan (artikel 9m Bankwet 1998) dient om de geldtransportonderneming en DNB inzicht te geven in mogelijke afwikkelingsscenario's, zodat de continuïteit van het geldtransport gewaarborgd blijft bij situaties als een faillissement of vrijwillige beëindiging van de werkzaamheden. Daartoe moet het afwikkelingsplan onder meer feitelijke informatie over de ondernemingsactiviteiten (processen, producten en projecten) bevatten, een stakeholderanalyse, en afwikkelingsscenario's. Ook moet er nagedacht worden over de governancestructuur om tot afwikkeling te besluiten. Daarnaast moeten er plannen zijn voor de continuïteit van dienstverlening, de besluitvormingsprocessen, de financiële continuïteit en de communicatie tijdens de afwikkeling.

Artikelen 25 en 26. Boetehoogte en draagkracht

Dit artikel bepaalt de boetehoogte voor overtredingen van de bepalingen voor geldtransportondernemingen. Hier wordt, net zoals op wetsniveau, aangesloten bij de maximale boetehoogte in het strafrecht. Er wordt gewerkt met een basisbedrag dat wegens de ernst, duur of verwijtbaarheid verhoogd of verlaagd kan worden, conform de systematiek uit het financieel recht. Een basisbedrag kan maximaal tweemaal met 50% verhoogd worden, zodat de maximale boete gelijk staat aan het bedrag van de vijfde categorie.[47] Om dezelfde redenen, alsmede vanwege de draagkracht van de overtreder, kan het boetebedrag eveneens met 100% worden verlaagd.

§4. Wijzigingen en slotbepalingen

Artikel 27. Wijziging Besluit bestuurlijke boetes financiële sector

In artikel 10 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector worden boetecategorieën verbonden aan de nieuwe artikelen in de Wft. De artikelen die beboetbaar zijn gesteld zien onder andere op de regels omtrent de instandhouding en invulling van een chartale basisinfrastructuur en de voorwaarden die daaraan verbonden worden rondom toegankelijkheid, tarieven en vrijstellingen. De boetecategorie wordt per artikel vastgesteld. De desbetreffende boetecategorieën zijn bepaald naar de ernst van de overtreding en sluiten aan bij de boetecategorieën die thans gelden voor soortgelijke overtredingen.

Artikel 3:267k en 3:267l, eerste lid, Wft gaan over de verplichting voor de grote banken om bij te dragen aan het in stand houden van een chartale basisinfrastructuur en deze ook toegankelijk te maken voor andere banken. Daaraan wordt boetecategorie 3

[47] Behoudens recidive: dan wordt het basisbedrag verdubbeld, zie artikel 9c, derde lid, laatste zin, Bankwet 1998.

verbonden, dezelfde als bij overtreding van een soortgelijke verplichting uit de artikelen 5:88 lid 1 en 2 en 5:88a Wft.

Artikelen 3:267l, tweede en derde lid, 3:267m, 3:267o en 3:267p gaan over dienstverlening, tarieven en voorwaarden. Hier past boetecategorie 2, waarmee wordt aangesloten bij andere bepalingen over consumentenbenadeling en het niet voldoen aan voorwaarden vermeld in een vrijstelling. Voor artikel 3:267n over de meldplicht is gekozen voor boetecategorie 1, omdat het een eenvoudige meldingsplicht is.

De Wet chartaal betalingsverkeer bevat na amendering door de Tweede Kamer ook een wettelijke plicht voor banken om een basisbetaalrekening aan te bieden aan ondernemingen, verenigingen en stichtingen.[48] Aan overtreding van het nieuwe artikel 4:71k Wft wordt de tweede boetecategorie verbonden, dezelfde als aan overtreding van artikel 4:71f Wft over een basisbetaalrekening voor consumenten.

Artikel 28. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt tegelijk in werking met de Wet chartaal betalingsverkeer.

De Minister van Financiën,

[48] Amendement-Flach c.s. over een basisbetaalrekening voor ondernemingen, verenigingen en stichtingen (Kamerstukken II 2025/26, 36711, nr. 27).